

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Quarta Pars Hujus Operis. De distributione bonorum monasterii, qualiter facienda sit à Prælati: & de modo, quo subditi ad usum rebus concessis, uti debeant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

QUARTA PARS HUIUS OPERIS.

De distributione bonorum monasterii, qualiter facienda sit à Prælati: & de modo, quo subditi ad usum rebus concessis, uti debeant.

Textus in Cap. *Non dicatis.*

Sed sint vobis omnia communia, & distribuatur unicuique vestrum à Præposito vestro. & infra. De quo tamen nihil aliud fiat, nisi quod prior placuerit.

Textus in Cap. *Monachi.*

Nec peculium permittatur habere. & infra. Qui verò peculium habuerit, nisi ei ab Abbate fuerit pro iniuncta administratione permittum, à Communione removeatur altaris.

Textus in Cap. *Cum ad Monasterium.*

Tales enim ad agenda officia monasterii deputentur, qui fideles fuerint, & discreti; nec alicui committatur obedientia perpetuò possidenda, tanquam in sua sibi vita locetur, sed cum oportuerit amoveri, sine contradictione qualibet revocetur.

Textus in Trident. *Seff. 25. Cap. 2.*

Nemini igitur Regularium tam virorum, quàm mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia cuiuscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus, possidere, vel tenere: Sed statim ea superiori tradantur, Conventuique incorporentur. Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructum, vel usum, administrationem, vel commendam. Administratio autem bonorum monasteriorum, seu Conventuum ad solos eorundem ad nutum superiorum amobiles pertineat. Mobilium vero usum ita superiores permittant, ut eorum suppellex status paupertatis, quam professi sunt, conveniat. Nihilque superfluum in ea sit, nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur. Quod si quis aliter quicquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit, is biennio activa, & passiva voce privatus sit, atque etiam juxta sua Regula & Ordinis Constitutiones puniatur.

ORDO

ORDO SERVANDVS.

HX prædictis iuribus id imprimis colligere possumus, quod omnia monasterii bona omnibus debeant esse communia, eo tamen pacto, ut eorum administratio, & distributio ad solum Prælatum pertineat, id expressè ex prædictis verb. *dict.* Cap. Non dicatis, & ex illis sacrosancti Concil. Trident. *mobilium vero usum ita superiores permittant, &c.* apertè constat. Nec volent jura ita monasterii bona à Prælati administrari, ut ipsi per seipos illa dispenfent; nam illis permiffum est officiales creare, ac constituere, ita tamen ut ii fideles sint, & discreti, & administratio bonorum non sit illis in perpetuum commiffa, sed sint ad nutum amobiles, sic nempe, ut cum oportuerit amoveri possint, ut *dict.* Cap. Cum ad Monasterium, & *dict.* Cap. 2. Trid. *Administratio autem bonorum, &c.* decernitur.

Denique prædicta Jura Prælati modum præscribunt, qualiter sibi injunctum administrationis munus debeant exercere; nempe ut subditis necessaria provideant, superflua negent, ut in ultimis verbis Concil. cavetur. Præterea ut peculia Monachis non permittant, de quo in *dict.* Cap. *Monachi; & in Trident.* agitur.

§. Itaque nos in hac parte, primò de vita communi, & distributione à Prælati juxta Regulas vitæ communis faciendâ differemus.

§. Hinc de causis, quæ intervenire debent, ut hæc distributio sit justa, ubi de vitanda superfluitate ac de peculio Monachis non permittendo differemus.

§. Ac postremò de parcitate, quâ in bonis sibi à Prælato concessis Religiosi uti debent.

CAPVT I.

A Prælato faciendam esse omnium bonorum Monasterii dispensationem, vel ab Officialibus ab eo ad id deputatis.

tentur ab August. idè esse apposita, ne quis falsò sibi persuaderet, licere sibi proprâ auctoritate res communes Monasterii accipere, vel in alios dispensare. Et primum in eadem Reg. Cap. 13. dicitur: *obediatur Præbitero, qui omnium vestrum curam gerit.*

Idem Basilien. in sua Regula *interrogatione 87. & clarius interrogatione 9.* præscripsit, ubi inquit, si frater nudus petat ab alio vestem, quid hic facere debeat? & respondet, dicens: *Sive nudus, sive pravus, & sive ex necessitate, sive ex avaritia petat, semel dictum est, quod dare, aut accipere non cuiusvis est, sed ejus, cui cum probatione talis dispensatio commissa est.* Et quæst. 93. in simili proposito adducit illud Actuum Apostolorum, *distribuebatur unicuique &c.* Videndus quoque est hic magnus monachorum Pater *serm. 4. exercitatio- nis;* ubi idem repetit.

Benedict. quoque *Cap. 33. sua Regul. de Paupertate tractans,* docet, monachum nihil habere posse, sed omnia necessaria à Patre monasterii sperare debere. *Nec quicquam (ait) licet habere quod Abbas non dederit, aut permisit, sicut scriptum est dividebatur singulis prout cuiusvis opus erat.*

Consonat prædictis Patribus nostra Regula ab Alberto Patriarcha Hierosolymitano tradita, qui *Cap. 8. de non habendo proprium* sic ait: *Nullus fratrum sibi proprium aliquid dicat, sed sint vobis omnia communia, & distribuatur unicuique per manum Prioris prout cuiusvis opus fuerit. &c.*

Illud tamen advertendum est, hos Patres, Augustinum, Benedictum, Basilium, & D. quoque Albertum hanc bonorum adn. inistrati- onem à monasterii Præposito faciendam esse, docere, ex illis verbis Actuum Apostolorum, *Cap. 5. Erant omnia illi communia, & distribuabatur*

Pelagius Papa in *Epist. ad Opolonem* (de qua fit mentio in *Cap. nullam 18. quæst. 2.*) ita de auctoritate Abbatum, sive aliorum Superiorum Monachorum respicit, dum ait: *Ut decetero fideliter, & studiose universa, qua vel ad divini cultus reverentiam, vel ad utilitatem ejusdem Monasterii pertinent Abbatis sollicitudo (ad quem potestas tota pertinere convenit) debeat adimplere.* Circa quæ verba Panoritanus in *Cap. Dum Ecclesia Ulterana. Col. 4. de electione & in Cap. Cum ad Apostolicam, de Regularibus,* quem sequitur Fel- linus *Cap. quoniam de simonia, & alii apud Navarrum Commentar. 3. de Regularibus num. 4.* Imò communis sententia tenet totam potestatem gubernandi Monasterium, tam in spiritua- libus, quam in temporalibus ad Abbatem pertinere: Quamvis Auctores differant, an in omnibus solus ipse gubernet; an verò in aliquibus consensum Capituli requirere, & expectare de- beat.

Præterea omnes fere Religionum Patres ac institutores bonorum Monasterii distribu- tionem ad solos Prælatos pertinere decernunt: Patet imprimis ex Augustino in *Regul. Cap. 4. ibi, distribuatur unicuique à Præposito vestro.* Quæ nos consulto adjectimus *dict. Cap. Non dicatis.* Quæ August. verba omnes ejus Regul. Expositores fa- *Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.*

Item ex SS. PP. ac Fildator. Regula.

RS

Prælati: & ante.

Præposito ve.

rit, nisi di- vionerem.

& discreti- ta sibi vita ur.

Mobilis, vel ia, tan- statim ca perioribus admini- strati, seu Mobilium, quam ad sit ve- aut con- sucta sua

DO

unicuique sicut cuique opus erat. quasi hac forma conficientes argumentationem. In Ecclesia primitiva, ubi omnia bona Fidelibus erant communia, nihil sibi quisque usurpabat, sed tantum eorum licebat, quod distribuebatur ab alio, sicut unicuique opus erat, ideo enim adjectum est verbum distribuebatur, & non verbum accipiebant. Igitur idem servandum est in Communitate monastica, quæ instat huius instituta, ac ordinata est.

Ex Concil. Trid. & aliis. Expresse etiam id cavetur in Trid. Sess. 23. Cap. 2. illis verbis: *Mobilium verò usum ita superiores permittant, &c.* Imo ex toto Capite non obscure colligitur hanc bonorum administrationem apud solum Prælatum residere: & ex Concil. Cameracen. Cap. 11. & ex Mediolan. post Trident. celebratis parte 3. tit. de communi vita usu, clarè docetur.

Ex quo fit manifeste, subditorum neminem posse propria autoritate res monasterii sibi accipere, aliis donare, sive quovis alio modo administrare, ut sapius in superioribus diximus. Cuius ea est ratio. Quia cum administratio sit actus domini superiori iure ordinario competens, & monacho singulariter non sit commissa, neque à jure, neque à Prælato, ab eo exerceri minimè potest sine vitio proprietatis. Præterea quia si quisquam propria autoritate posset monasterii bona dispensare, cum omnes naturaliter proclives sint ad utendum rebus melioribus, ampliorique suppellectili, inde rixæ, & contentiones in monasteriis quamplurimæ excitarentur, nec facile esset etiam inter perfectos debitam mensuram etiam pro necessariis præscribere. Nam supposita naturæ corruptione plures à nobis necessitates finguntur, & sic plura quam necessaria forent, Communitatis bona à monachis acciperentur.

Quare cito monasterii bona perirent, vel omnes superflua possiderent. Et quod deterius est sollicitudo temporalis, quam paupertatis professione rejecimus, altius quam in sæculo mentibus nostris infigeretur. Quæ omnia à ratione vitæ monasticæ valde aliena sunt, & ob id bonorum dispensatio non monachis, sed soli Prælato demandata est.

Ita tamen hanc bonorum dispensationem à solo Prælato fieri dicimus, ut ab ipso per seipsum, vel ab Officialibus ab eodem ad idem deputatis administrari debeat, ut patet ex dicto capite *Cum ad monasterium*, ibi: *Tales autem ad agenda monasterii officia deputentur, qui fideles fuerint, & discreti.* Et ibi: *non presumat illud accipere, sed Abbat, vel Prior, vel cellario assignetur.* Et expresse ex Trident. dum ait: *Administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum ad Officiales eorumdem, ad nutum Superiorum amovibiles pertineat.* Estque communis Religionum praxis à Fundatoribus constituta: ut patet ex Benedicto Capite 31. & apud Augustinum Capite 16. apud Basilium interrog. 149. & apud Albertum in nostra regula prædicto Capite, ut ibi etiam annotavimus in illius Capituli Expositione.

Horum verò Officialium iurisdicção, sive potestas mensuranda est ex variis Religionum Constitutionibus, aut Consuetudinibus. Et cum eorum facultas à Prælato voluntate dependeat, dicenda erit major vel minor eorum iurisdicção secundum quod Superior majorum vel mino-

rum iurisdicçãoem ac potestatem promiserit. Quod autem hæc potestas regulanda sit omnino ex voluntate Prælati, præcipiant Divus Benedictus in sua Reg. ubi de Cellario loquens ait: *Curam gerat de omnibus, & sine iussione Abbatis nihil faciat.* Et infra: *omnia mensurata faciat secundum iussione Abbatis.* Et iterum: *A quibus enim prohibueris, non presumat.* Hæc Benedictus. Et Basilii de Cellario loquens interrog. 149. talem potestatem eum habere sentit, qualem ei dederit, qui talem curam commisit: nempe Præfectus.

Et ratione ipsa monstratur. Quia Prælatus administrationem, & gubernationem habet monasterii, & subditus solum ex commissione & delegatione; hinc fit, quod ad plura se extendere non possit, quam ei sit permissum, & subdelegatum.

Quid vero debeat Prælatus in eligendis ministris observare, quid vero ipsi, ut in iuncto sibi muneri satisfaciant, teneantur præstare, latius scriptum in Cap. 8. nostræ Regul. in illa verbis: *Et distribuantur unicuique*, dub. 1. attingemusque infra breviter. Illud tamen oportet hic annotare, hos officiales à Prælato designatos non debere esse perpetuos, sed quemadmodum ad nutum superioris constituuntur, ita pro epi arbitrio amoveri, & absolvi ab officiis possunt, ut statuitur dict. Cap. 2. Concil. Trid. ibi: *Administratio autem bonorum monasterii ad solos officiales eorumdem ad nutum superiorum amovibiles pertineat.* Quod antea decretum erat in dict. Cap. Cum ad monast. ibi: *nec alicui committatur aliqua obedientia perpetuò possidenda, tanquam in sua sibi vita locetur, sed cum oportuerit amoveri sine contradictione qualibet revocetur.* Quod intelligendum est, ut ibid. notat Glossa verb. *perpetuus*, de officialibus illis qui canonicè non eliguntur. Quare Proprior, vel Supprior, sive Sacrista in Religionibus in quibus canonicè eliguntur, non possunt (sicut nec constitui) amoveri ad nutum Prælatorum, ut colligit ibi Glossa verb. *amoveri*, & in Cap. monachi verb. *non movetur, de statu monachorum*, nisi rationabili, & iusta interveniente causa, ut dicit Glossa animadvertunt.

Addo denique Prælatum ex vi huius administrationis teneri subditis necessaria administrare. Ita præcipit Trident. Synodus. dicto Cap. 2. ibi: *Nihil quod sit necessarium eis denegetur.* Et post eam id confirmatum est à Concil. Cameracen. ut sup. Cap. 11. ubi strictè præcipitur ut Prælati omnibus necessaria tribuant; Imo omnes Patres Religionumque institutores, ut initio huius Cap. diximus, hoc onus distribuendi subditis necessaria Prælatis imponunt. Et præcipit Benedictus Cap. 55. sua Reg. hoc Abbatibus commendavit, dum ait: *Ut hoc vitium peculare radicibus amputetur, dentur ab Abbate omnia, quæ sunt necessaria, id est cuculla, tunica, pedules, caliga, bracte, scutellus, graphium, acus, mappula, tabule, ut omnia auferatur necessitati excusatio, à quo ramentum Abbat semper consideretur illa sententia Actuum Apostoli. Quia dabitur singulis prout cuique opus erat.* Quare Basilii in quæst. compendio explicatis quæst. 150. negligentiam Prælatorum hoc modo exaggerat: *Si verò negligens, inquit, non det fratribus necessaria? Resp. Hoc iudicium manifestum est ex verbis Domini, qui dixit: Abite vos in ignem æternum; Esurivi enim, & non dedistis mihi edere, sitiivi, & non dedistis mihi potum, &c.* Et infra: *Maledictus homo, qui facit opus DEI negligenter.*

D, Gre-

Confirmatur ratione.

D. Gregorius in *Pastorali*, parte 2. Cap. 7. de hac cura circa administrationem temporalium agens ait: *Sic itaque Pastores erga interiora studia subditorum seruiant: quatenus in eis quoque exteriori vita providentiam non relinquunt. Nam quasi iure, ut diximus, à percipienda doctrina gregi animus frangitur, si cura exterioris subsidij à Pastore negligatur.* Quare D. Hieronymus in *Epist. ad Eustochium* maxime commendat antiquorum Abbatum circa suos subditos curam: Nam illorum indigentiam prævenientes necessaria porrigebant. Inquit enim in hæc verba: *Non licet dicere cuiquam, tunicam, & sacco non habeo, ille (nempe Prælati) ita universa moderatur, ut quid postulet nemo habeat.*

Ratione manifesta probatur, quia tam jus Canonicum, quam Patres *suprà* citati hanc administrationem temporalium Prælati committunt, non in suum commodum, sed potius in subditorum utilitatem, ut cuique quod opus sit illi tribuant; ut hac ratione omnino tollatur proprietatis occasio, ut optime notavit Benedictus *dicto* Cap. 55. & August. *Cap. 16. sua Regul.* dam inquit: *Omnibus quantumcumque de minima paupertate venerit providendum est de Communitate, ne aliquis occasionem habeat habende proprietatis.* Deinde ut omnibus auferatur necessitatis excusatio, id est, ne necessitatis velamine à proprio munere exequendo monachi excusentur, ut idem SS. Pater Benedictus docuit. Ac denique, ut omnis sollicitudo in procurandis rebus terrenis à monachis auferatur. Consulendus est Cardinalis Turresemerata in *Reg. D. Benedicti* tit. 69. ubi plura incommoda adjecit, quæ sequuntur quando Prælati subditis necessaria non tribuunt.

CAPVT II.

Monasterii bona ita à Prælati esse dispensanda, ut communis vitæ ratio fervetur.

Hæc Prælatorum dispensatio qualiter fieri debeat, Religionum Patres præscribunt. Imprimis enim advertunt, hanc distributionem fieri debere inspectis necessitatibus singulorum ita ut regula, & mensura distributionis majoris vel minoris sit major vel minor indigentia subditorum. Et hoc est quod voluit Trident. *dicto* Cap. 2. ibi: *Nihilque, quod necessarium fuerit eis, denegetur.* Clarius tamen August. in *sua Reg. Cap. 3.* expressit, dicens, *Distribuantur unicuique à Præposito vestro victus & tegumentum, non equaliter omnibus, quia non equaliter omnes valetis, sed potius unicuique sicut opus est.* D. Benedictus, *Cap. 34. sua Reg.* Sicut scriptum est, dividebatur singulis, prout cuique opus erat, ubi non dicimus, ut personarum, quod absit, acceptio sit, sed infirmitatum consideratio, ubi qui minus indiget, agat DEO gratias, & non contristetur: qui vero plus indiget, humilietur pro infirmitate, & non extollatur pro misericordia, & ita omnia membra erunt in pace. Hactenus Benedictus. Quorum Patrum vestigia infecutus D. Albertus Patriarcha Hierosolymitanus *Cap. 8. nostra Reg.* ita scripsit, & distribuatur unicuique per manus Prioris &c. prout cuique opus fuerit, inspectis aetatibus, & necessitatibus singulorum.

Thom: à Jesu Oper. Tom. I.

Ex hac igitur distributionis forma, inducta est in Religionibus vitæ communis ratio, quæ in eo potissimum consistit, ut nullus quicumque ut proprium sibi vendiceret, sed omnia omnibus communia sint, ita ut distribuatur à superioribus, inspectis aetatibus & necessitatibus singulorum; Ob id enim in primitiva Ecclesia omnia bona erant communia, quia nullus proprium aliquid sibi esse dicebat, sed omnia omnibus in communi, prout cuique opus erat, administrabantur. Ex qua priorum Christianorum vitæ formula emanavit in Religionibus hæc vitæ communis ratio, ut testatur tempore D. Augustinus, Basiliius, Benedictus, in institutis à se traditis. Quare in Religione tunc omnia esse dicuntur communia, quando una mensa, unus cibus, eadem vestes, habitatio eadem & suppellex, ac denique omnia, quæ ad victum, & vestitum pertinent, æqualiter omnibus distribuuntur. Nam, ut rectè August. *serm. 25. de verb. Apostoli,* tractans illa verba Act. Apost. 4. *Erant illis omnia communia &c.* ait: *Sed iure fraternitatis erant illis omnia communia, scilicet ut qui eodem consortio religionis tenebantur, eodem consortio fruenterent & vitæ; hoc est, ut quibus erat una fides, esset una substantia, & quibus erat communis Christus, esset & sumptus.* Hæc Augustinus, qui tanto perie hujus vitæ communis studiosus fuit, ut viginti locis *sua Reg.* quæ annotantur à Gersono *prima parte libelli de proprietate*, hanc communem, & angelicam vitam commendaverit.

D. Chrysostomus *Hom. 58. ad populum Antiochenum* de monachis sui seculi scribens, sic ait: *una mensa, unum ministerium, suscipientibus, & exhibentibus, eadem sercula, eadem indumenta, habitacula eadem, eadem vita. Non est ibi meum actuum: sed hoc verbum penitus eliminatum est, multorum causa malorum.* Fuisseque hanc vitæ communis rationem olim maxime in usu docet Nicephorus Calixt. *lib. 14. Hist. Eccles. Cap. 50.* Simul inquit, *in eisdem adibus vivunt, re nulla, qua homines in terram reprimat, distracti; apud hos neque aurum est, neque quodpiam aliud metallum. Sed neque vestis alicujus propria; quod namque hodie pallium, aut humerale hic fert, eo cras alium indutum conspicias, adeo ut unus vestem, unam omnium, & rursus omnium unius esse putes. Omnibus autem communis proponitur mensa.*

In quorum Patrum testimoniis id licet considerare, omnes vitæ communis formam ad hæc duo reducere. Primum ad carendum proprio: deinde ut omnia ita sint communia, ut eorum distributio fiat attenda subditorum necessitate. Quod maxime commendat *Concil. Trident. dict. Cap. 2.* cujus hanc esse mentem optime docuit *Concil. Mediolanens. parte 3. tit. de communi vitæ usu*, inquit: *In omnibus monasteriis quo ad cibum, potum, somnum, vestitum, cæterasque res attinet, omnes communiter vivant: ut S. Concil. Trid. decretum est. Nec quidquam inter eas differat (loquitur enim de monialibus) aut aliis aliis præferatur, aut posthabeatur, quemadmodum votum paupertatis postulat. Notanda sunt hæc posteriora verba, quemadmodum votum paupertatis postulat, quibus clare insinuat ad votum paupertatis spectare accuratam hujus vitæ communis observantiam. In quo etiam sensu *Concil. Cameracens. tit. de monachis Cap. 9. & 10.* interpretatur, S. Concil. Trident. dicens: *Cum sacrosanctis**

lii 2

Synodus

Vita communis ratio in quo consistat.

IESU

Spirit. II

Vita communis forma ad duo potissimum reducitur.

Synodus Tridentina præcepit ea, que ad communem vitam, victum, & vestitum pertinent, fideliter observari: mandat hæc Synodus omnibus Religiosis, ut diligentissime paupertatis votum, tanquam insubili custodiam, & dulcissima quietis causam custodiant: neque proprietatis vitio violent. Caveant igitur ne quid sibi ita retineant, vel retinere desiderent, ut Communitati nolint esse commune, nevé ad peculiare usus eo utantur sine superioris consensu.

Ex quibus facile colligitur interpretatio illorum verborum, quæ in initio C. Non dicatis, habentur; Non dicatis vobis aliquid proprium, sed sint vobis omnia communia, & distribuatur unicuique &c. Quorum verus sensus est, bona monasterii nulli esse propria, omnibus autem ita communia, ut usibus, & necessitatibus eorum secundum uniuersosque indigentiam à Prælato concedantur. Quare communia bona sunt illa, quæ exposita sunt, ut liberè ea Superior administraret in usus necessarios subditorum.

Quare verò tan operè hæc distributio, siue communis vita à Patribus commendetur, rationem reddere oportet. D. Basilus Serm. 5. exortationis eam causam aduenit, ut hanc communem vitam introductam existimet ob Religiosorum pacem, & unitatem: Cum igitur, ait, plures ad eundem scopum respicientes communem inter se vitam susceperint, oportet hoc præ omnibus in ipsis obtineri, ut unum in omnibus sit cor, & voluntas una & desiderium unum, & quemadmodum Apostolus sancit, ut unum corpus fiat ex diversis membris copriatus totus ille Congregationis acervus. Hoc autem aliter fieri non potest, nisi illud obtinuerit, quod non designetur nominatim alicui, neque vestimentum, neque vas, neque aliud quod ex his, quæ ad communem vitam conducunt, quo singula ex his usus fuit necessarius, & non possidentur. Hæc Basilus, cui consonat Benedictus ubi supra qui etiam ex vitæ communis observantia pacem in Religione causari docet. Quam etiam ad ineffabilem, & dulcissimam quietem custodiendam iuvare ex Concil. Cameracens. probavimus. Nec dissentit Chrysostomus, in Apologia vitæ monastica; in qua, dum conversationem hanc cœlestem commendat, ejusque gaudia, quietem, & gloriam, aliaque commoda recenset, statim subjicit hoc provenire, quia inde duo illa, quæ omnia pervertunt & perturbant, nempe & tuum penitus eliminata sunt. Cuncta quippe illius communia sunt, mensa, domus, indumentum, & quod sanè mirabile est, unum etiam idemque animus est. Hæc Chrysostomus.

Atque adeo hæc bonorum distributio in Religionibus ab earum Institutioibus introducta est, ne monachis ulla detur proprietatis occasio (ut supra ex Concil. Mediolan. adducebamus) quia cum se communibus monasterii auxiliis destitutos conspiciunt, proprium victum, suppellectilem, vestitum, ac alia quæerere compelluntur. Et ob prædictam causam Concil. & præcipue Trident. & Religionum Patres, ut Augustinus & Basilus adducti in fine C. præcedentis tanto studio, ac diligentia vitam communem in suis monasteriis observari voluerunt, ferè impossibile arbitantes sine hac paupertatis votum diu posse consistere. Tum etiam ut à Religiosis omnis sollicitudo, ac rerum temporalium cura penitus recedat. In hæc

enim cœlesti Religionis philosophia exercitæ tenentque occupationes maxime impediunt, ita ut recedat à Gregorio 12. Moral. Cap. 22. illud dictum sit: Cura multiplex terrenarum rerum, quia occupat, excitat: nam ut terrena omnia sunt corpora, & crassa, sic animus in his tractandis occupatus fit crassior, & concretior, ex quo illud provenire necesse est, ut ea curarum mole impeditus ad cœlestia contemplanda nequaquam possit ascendere. De quo bene idem Gregor. 5. Moral. Cap. 8. Nequaquam, inquit, mens ad sapientiam attollitur, si curarum tumultibus continè occupetur.

Uterius autem quantum hæc sollicitudines rerum temporalium spirituales monachorum profectum impediunt dicitur D. Thom. 2. 2. quæst. 186. art. 6. de quo hujus vitæ communis laudibus aliqua in Commentariis nostræ Regul. dicto Cap. 8. tradidimus. Ex quibus fit, eam esse laudabilem vitæ religiose consuetudinem, quæ vestes lineæ, & pelliceæ, aut coarsioris generis in communi quodam loco servantur, indeque singulis septimanis, mensibus, vel annis in ususque usum distribuuntur. Quarum cura aliquibus demandata est, ut nempe illas mendent, custodiant, renouent, resarciant. In qua nemo præter eas, quæ quotidiano uti sunt necessariæ, vestes apud se detinet, in qua nullus, nisi concilio, & annuente Superiore dona sibi missa, vel accipit, vel usus suo applicat, nullus penes se pecuniam asservet, excepto eo, cui bonorum communium administratio, & cura imponitur. Nullus etiam in annum habet in sua cella aliquid amplius ex vestimentis, libris, aut suppellectili, quam fuerit ad suum usum à superiore concessum. Ubi denique est communis omnium victus, mensa, vestitus, in communi aliquo loco solitus asservari, ex quibus monachorum omnium necessitatibus subveniuntur.

His prænotatis eam licet conclusionem elicere; Prælatum moraliter peccare, qui non curat, ut communis vitæ ratio in monasterio servetur. Idem esto iudicium de eo, qui communem vitam jam laxatam, quantum in se est, ad præstam observantiam non conatur redigere, quin etiam ipsi subditi, qui Prælati vitam communem restaurare volentibus contradicunt, eadem culpa mulentur. Ita expresse docuerunt D. Antoninus 3. parte tit. 16. Cap. 1. §. 11. in fin. Sylvest. verb. Religio. 6. num. 7. idque ob hæc rationes.

Primo; quia contrariantur ipso facto decretis Concil. & Patrum, à quibus vitæ hujus observantia distinctè præcipitur, maxime verò à Sacrosancta Trident. Synodo Cap. 2. & præsertim Cap. 1. Sess. 25. in quo decernitur monasteria à Superioribus quo ad observantiam integritatem instaurari, & pristino statui reddi debere, idque potissimum quo ad ea, quæ ad communem in vitam, & vestitu vitam pertinere videntur, multoque magis disciplinam debere in suo vigore conservari à Prælati eorum locorum in quibus vige. Hinc liquido patet tam non instaurantes collapsam, quam stantem labi permittentes graviter delinquere.

Secundo, quia ubi communis vita non observatur, monachi variis animæ suæ periculis citra transgressionem voti paupertatis exponuntur.

Tertio;

Tertio ; quia communis vitæ observantiam Prælati in re gravi negligentes , contraveniunt justitiæ legali , quæ ex suo officio tenentur bono communi consulere . Insuper dispensatione sibi commissa abutuntur , & peccant contra fidelitatem , & sæpe contra justitiam distributivam . Ideo etiam illos subditos graviter peccare dixi , qui nolunt reformationi vitæ communis acquiescere , nempe propter grave damnum emergens ex eorum contradictione , ut prædicti Authores fatentur . Deinde quia Prælati iusta præceptentibus tenentur obedire , nisi forte aperte ipsis constaret fieri non posse talem reformationem sine gravi , & notabili scandalo , ut infra dicam .

CAPVT III.

Sitne securus eorum Monachorum ,
sive Canonicorum Regularium
status , qui in communi
non vivunt .

Sententia Navarr. NAVARRUS in morali Theologia peritissimè late hanc difficultatem tractavit , maxime *Comment. 3. de Regular. num. 25.* ubi querit , an securus sit ille status Ecclesiarum Canonicorum Regularium , sive Monachorum , in quibus certa portio panis , vini , & reliquorum necessarium pro victu , & certa quantitas pecuniæ pro vestitu Religiosis distribuitur , sive sit per portiones quotidianas , sive mensuales , sive annuas , ita quod nihil ultra teneantur eis Ecclesiæ , vel monasteria distribuere , neque ipsi è contra teneantur eis residua reddere , sed suo commodo , vel damno illa administrent , eà tantum conditione adjectâ , ut nihil in profanos , aut illicitos usus impendant , sed potius residua in usus pios convertant .

In hac controversia omittis plurimis argumentis , quæ pro utraque parte adducit Navarrus . *ubi supra num. 8.* cum sequent. & etiam *num. 25.* nos breviter pro resolutione hanc distinctionem præmittimus . Aut enim sermo duplex est de illis monasteriis , aut Ordinibus , quæ ab initio suæ foundationis hanc vitam communem servarunt ; & ii rursim in duplici sunt differentia . Nam alii ex his Ordinibus inveteratam habent non vivendi communiter consuetudinem multis retro annis in ipsis receptam & radicatam . In aliis vero non pridem talis vitæ communis relaxatio orta est , sive ipsa recens est , ut facillè extirpari , reformarique possit .

Sententia Authoris. Primum igitur existimo (idque indubitatum esse debet apud omnes) illos Ordines , qui in sua primæva institutione communem vitam suis professoribus non imposuerunt , non tenentur ad observantiam ejus . Id expresse constat , quia cum hæc vitæ communis observatio non sit de essentia paupertatis , ac præterea in hoc Ordine proficentes ad ejus observantiam ab initio non fuerint adstricti , non est à quo ad hujus communis vitæ observantiam obligari possint .

Secundo existimo in ea Religione , in qua floret vitæ communis observantia , non posse hanc relaxationem sine gravi culpa , tam ex parte

Prælati , quàm ex parte subditorum tolerari . Hoc dictum patet ex his , quæ in sine præcedentis capituli tradidimus , id etiam docet Divus Antoninus 3. *parte tit. 16. Cap. 1. §. 11.* Sylvest. *verb. Religio 6. num. 7.* Navarr. sæpe dictis locis , maxime *Comment. 3. de Regular. num. 32.* Et ratio est evidens , quia Concil. Trid. expresse prohibet hanc administrationem bonorum fieri ab alio , quàm à Prælatiis , sive ab Officialibus à se deputatis , non vero ab ipsis Religiosis , quia omnia vult administrari in communi , & deinde monasteriis , quæ à vita communi recesserunt , præcipit ad eandem reduci . Non ergo licebit vitam communem usque receptam si per gravi peccato relaxare , aut noviter relaxatam (si sine magno scandalo fieri potest) non reducere ad pristinum reformationis statum . Maxime vero procedit hoc dictum si loquamur de relaxatione , quæ pervenit usque ad portiones privilegiatas , quia hoc manifestè pugnat cum Trid. decreto , ut infra videbimus .

Tertio existimo etiam in illis Religionibus , in quibus jam antea multis retro annis usque receptus est vivendi modus , per portiones singulariter designatas , aut alia ratione , quæ vitæ communi deroget , etiam si (humano more loquendo) impossibilis sit vitæ communis antea restitutio , periculosissimus sit ille status ; primo , quia quamvis pro ejus defensione multæ adducantur rationes , post Concilium Tridentinum ferè nullæ sunt efficaces , quæ talem statum tueri possint . Quare , cum Navarrus esset de numero horum Canonicorum , volueritque eorum partes defendere , vix ipse , vitæ alias eruditissimus , firmum fundamentum invenit præter scandalum , quod sequi posset ex hujusmodi reformatione . Tum secundo hic status periculosus censetur , quia antiam præbet introductioni proprietatis , & aliorum damnorum , de quibus *Capite secundo* diximus . Ac demum sola speculatione percipitur debere subditum ex vi voti paupertatis esse paratum omnia ponere in manibus Superiorum , ut ipsi tanquam de bonis monasterii disponant : ac proinde esse promptum obedire legitime reformationi , si fiat circa vitam communem , & ex alia parte non posse hunc statum sine scandalo subditorum reformari . Quare casus videtur metaphisicus & eorum status parum securus . Dixi post *decisionem Tridentinam* , vix posse hunc Monachorum statum defendi , quia ante Concil. solo communi jure attentio , licitus erat , ut ex communi sententia resolvunt Corduba . *quest. 54. §. 11. per tanto.* Et Navarrus *dicto Comment. 3. n. 27.* Et alibi sæpe .

Quarto existimo adhuc stante decisione Trident. tam ea , quæ in *primo Capite , sessione 25. de reformatione* cavetur , ut Prælati teneantur monasticam disciplinam quoad communem vitam in victu , & vestitu collapsam reparare , ac reformare , quàm ea , quæ in *secundo Capite* statuitur , ut à Prælatiis , vel ab eorum Officialibus bona stabilia pro necessitate subditorum dividantur ; adhuc inquam hæc decisione stante salvari posse hunc statum in illis Religionibus , in quibus longa consuetudine introductum est , ut singuli his portionibus & forma illa dicta in principio hujus capituli vivant , dummodo talis consuetudo sine notabili scandalo reformari

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

LESU
Spirit.
II

non possit, nec reduci ad terminos vitæ communi. Hanc sententiam acriter defendit Navarr. ubi supra num. 25.

Sext sunt Additæ tamen Navarrus sex conditiones ab observantia huiusmodi Regularibus servandas, ut prædictas vivendi status honestus, securusque sit. *Prima*, ut ea quæ ipsis traduntur, dentur securitate ad usus necessarios, vel pios, & ut nullatenus ea, ut propria, possideant; *secunda*, ut servent statuta, vel mandata suorum Superiorum, quæ disponunt quali er debeat à subditis fieri dispensatio horum bonorum; *tertia*, ut non dispensent in usus profanos. *Quarta*, ut Prælati saltem taci è consentiant huic modo vivendi. Nam si contradicant, evidenter peccant subditi, dispensantes aliquid sine eorum licentia. *Quinta*, ut prædicta licentia tacita, vel expressa, sit iusta de causa concessa. *Sexta*, ut non contradicant reformationi legitime auctoritate legitime faciendæ, si quando ea fieri speratur. Quibus conditionibus alia potissima addi debet: ut subditi sint parati, quæ sibi conceduntur requiruntibus Prælati in manibus ipsorum resignare, vel ea solum habere, dum Prælati licentiam talem non revocet.

Alia conditio necessaria observanda.

His adjectis conditionibus, hæc sententia probatur primo. Qui tali modo possidere nec est habere jus, nec dominium, nec alicujus rei possessionem, sed tantum usum, vel usum fructum, & administrationem rei durante voluntate ipsius Prælati, quod verè non est contra rationem voti pauperum.

Hæc ratio utitur Corduba circa hoc propositum in summa ubi supra & Navarr. ubi supra num. 25. & aliis pluribus locis. Quam rationem firmam existimo, si attento jure communi loquamur, in quo casu loquitur Corduba. nam stante decisione Concilii Tridentini, nihil probat, ut supra vidimus. Quare probatur secundo, & hoc est potissimum hujus sententiæ fundamentum; quia ubi introductus est hic vivendi modus, non potest tolli sine magno scandalo. Id enim est quod in conclusione supponimus. Quapropter tacitè videtur approbatus non solum à Superioribus, sed etiam à summo Pontifice. Hoc fundamento motus Navarr. ubi supra num. 25. tenet hanc sententiam. Tertio, facit pro hac sententia, quod plurimæ sint Ecclesiæ illustres & amplissimæ in Hispania, in quibus ejusmodi status servatur, quales sunt metropol. Cæsar-augustana, Cathedralis Pampilonensis, & aliarum, in quibus, ut ait Navarr. num. 25. à tempore immemoriali sic vivitur, & in quibus vixerunt plures doctissimi, & vitæ sanctitate integerrimi viri.

Contra hanc vero sententiam pugnare videtur dictum Cap. 1. Tridentini, ubi præcipitur, ut in monasteriis vitæ communis observatio à Prælati restitatur. Et deinde Cap. 2. tradit statum vitæ communis, ad quem pertinet, ut Prælati omnia dispenset per se vel per Officiales amobiles, ac deinde, ut nulli monachorum, nisi Officialis sit administratio committatur. Quæ omnia repugnant prædictæ sententiæ. Nam imprimis in ea non reformatur vitæ communis sed potius collapsa perseverat; deinde non assignantur Officiales determinati, qui bona monasterii in communi administrarent, sed quilibet Religiosus est administrator bonorum sibi concessorum.

bet Religiosus est administrator bonorum sibi concessorum.

Respondet decretum Concilii, verè contrarium esse prædicto statui, ut tandem Navarrus num. 34. compellitur fateri, quia Concilium expresse voluit vitam communem in monasteriis servari. Tamen, ut ipse Navarr. ait, quia iste modus vivendi non est contra legem naturalem, neque divinam: imò neque contra jus commune, si ex alia parte scandalum ex ejus reformatione sequitur, potius est tolerandus. In nostro vero casu loquimur quando reformatio vitæ communis more humano est impossibilis, quin grave scandalum oriatur.

Ex quibus sit hunc statum esse periculosissimum pluribus ex causis supra dictis. Cujus periculum ex parte tolleretur, si privilegio aliquo summi Pontificis, in quo Tridentino derogetur, protegatur. Deinde, ut semper parati sint Monachi ad reformationem acceptandam, & ad illa quæ quisque possidet in voluntate Prælati requisiti renuntiandam.

Sed dices: si quilibet debet esse paratus ad reformationem acceptandam, vel ad renuntiandum eis, quæ habet ad usum in manibus Prælati, quæ ratione ita impossibilis judicatur reformatio, ut non possit fieri sine magno scandalo?

Resp. omnes paratos esse debere ad reformationem prædictam acceptandam, & insuper ad omnia, quæ habent ad usum, in manus Prælatorum resignanda: non tamen omnes parati sunt, quia non omnes paupertatis amatores existunt, sed complures inveniuntur, qui plures excusationes suis proprietatibus opponunt, & ita reformationi contradicunt, quibus alii simpliciores adherent, & ita si reformatio intendereur, sepe magna pars Communitatis turbaretur, & in deteriora peccata rueret, & ob id judicatur impossibilis reformatio.

CAPUT IV.

Quæ causa dicenda sit necessaria & iusta, ut Prælati aliqua monasterii bona ad usum subditis concedat.

AD vitæ communis rationem spectare diximus, ut Prælati subditis ex bonis Communitatis pro uniuscujusque indigentia necessaria distribuant. Nunc restat aperire quid nomine necessitatis intelligatur, ut sic facile sit Prælati percipere, in quos usus possint monasterii bona subditis dispensare.

Conclusio: Iusta, & necessaria causa illa dicitur, non solum quæ est de necessitate status, ita ut sine illa non possit consistere, quæ dicitur necessitas simpliciter, sed & illa dicitur necessitas, sine qua res non potest decenter, aut convenienter esse. Quare in Religione necessitas, de qua loquimur, attenditur secundum convenientiam status, ita ut illud possit in hoc sensu dici necessarium monachis, quod non excedit eorum professionis statum. Et hoc est quod voluit Tridentini, illis verbis. Cap. 2. Mobilium viri usum ita superiores permittant, ut eorum suppellex statui

Causa rationabilis statum paupertatis, quam professi sunt, conveniet. Ex quo hic (u. recte notat D. Antonin. 3. parte tit. 16. Cap. 8. 11.) ut causa rationabilis dispensationis sit duplex, scilicet utilitas & necessitas. Utilitas tum sum duplex est, scilicet privata, & communis. Privata, ut cum conceditur Religioso libet aliquis vel ad discendum, vel ad formandum animum suum ad salutem. Communis verò, cum talis usus conceditur illi, qui suo studio alius possit proficere. Similiter necessitas est duplex, Privata, ut cum in monasterio paupere, in quo non possunt haberi necessaria ad victum, conceditur moniali; ut aliquid pro victu, vestitu, & aliis sibi necessariis habeat. Necessitas verò communis est, ut cum conceditur alicui Officiali, quid expendendum in usus communes, hujusmodi necessitates, vel utilitates ex mente D. Antonini, Sylvest. verb. Religio 6. num. 7. Navarr. Comment. 2. de Regul. num. 24. sunt sufficiens causa, ut Prælati hęc dispentet sine detrimento voti paupertatis.

Quid in his animadvertendum. Est tamen advertendum primo quod quamvis hi tituli sufficientes sint ad quameunque distributionem honestandam, non tamen quoties hæ causæ se obtulerint, eæ concessiones à Prælatis sunt faciendæ, sed tantum quando hujusmodi necessitates, aut utilitates aliquantulum urgent. Si enim quacunque rationabili occasione existente dispensationes eæ facile admitterentur, non levis esset Religiosis jactura. Pro quo memorie mandandam Antonini sententiam proferam; is enim loco citato sic ait: *Et quamvis hujusmodi necessitates, vel utilitates sint sufficienter causa dispensandi, non tamen omnes sed solum quæ sunt valde rationabiles, & evidentes fieri debent dispensationes, ut in necessitatibus quotidianis victus vel vestitus, & in utilitatibus circa pertinentia ad salutem animæ. Et est valde notandum, ne in his faciliter dispensetur, tum propter sequelam exempli, tum propter speciem mali. Et idem affirmat Torrecremata in Reg. D. Benedicti tit. 96.*

Secundo advertendum est, hanc quoque dispensationem præsertim in Religiosis reformatis, intra vitæ communis & æqualis limites fieri debere: quocirca Prælatis, qui illos præterirent, relaxationi facili negotio viam panderent: In quo autem communis vitæ istius perfecta ratio consistat, dilucidè latis ex Concilio Romano & Patrum mente in nostris Constitutionibus. C. de vita communi, & equali declaratur hisce verbis: *Quia communis vitæ fundamentum est paupertatis, & vinculum regularis observantia, Prælatis omnibus severè, atque precipimus, ne suis subditis quidquam denegent, ex iis, quæ ad victum, & vestitum, libros, medicinas, aut aliquid quodcumque necessarium spectant: sed de his omnibus illi sufficienter secundum nostram paupertatis statum diligenter provideant, atque, ut veri Patres, si quid eis desit, inquirent, statuisque ut in unaquaque domo sint officina communis librorum, vestium, & aliorum, quibus deputentur proprii Officiales, & ex his officinis omnia tam tempore salutis, quam infirmitatis, tam in Conventu, quam in itinere Religiosis omnibus, atque Fratibus donatis, inspectum eorum necessitatibus, & ætatibus providea-*

tur, sub pœna suspensionis ab officio Prælatis in hoc negligentiis. Volumus deinde, ut hac vita communis perfecte observetur ab omnibus, tam à Patre Generali, & Prælatis quibuscumque, quam subditis, tam fratribus, quam monialibus: nec alicui liceat aliquid peculiare habere, aut aliter, quam in communi vivere sub pœna pro qualitate culpe infligenda.

Hæc igitur communis vitæ æqualis debet esse in omnibus: æqualem vitam appellamus, quando omnes utriusque sexus Religiosi, & Prælatis æque ut subditi, uno cibo, una mensa, eadem veste, eadem habitatione, & denique omnibus aliis ad victum & vestitum pertinentibus ceterisque rebus ad regularem disciplinam spectantibus æqualiter gaudent, aut utantur; ita ut sine ullo discrimine essent, in præcepto tantum, ut Reg. præcipit, necessitatibus, sine ulla acceptatione personarum inter Prælatum, & subditum, si uterque æque valeat aut ægrotet, eadem omnino mensura idemque modus servetur, ut sic tan in capite, quam in membris regularis disciplina resplendat. Et cum in hoc potissimum consistat nostræ professionis regularis observantia, nihilque magis probono paci, aut religionis expediat, omni cura & diligentia (ut S. Synodus Trident. præcipit) à superioribus adhibenda est, tam in Capitulis generalibus, & Provincialibus, quam in omnibus visitationibus, ut ab hac communis vitæ non recedatur, cum sine illa, quæ ad substantiam regularis vitæ pertinet, vix conservari queant.

Hæc communis vitæ perfecta observantia clavis est, & fundamentum vitæ religiose, magnaque in terris felicitas, ut probat Basilii in Constitut. monast. Cap. 9. Perfectissimam, inquit, ego illam vitæ communionem appello, à qua omnis propria, & privata cujuslibet rei possessio exclusa est, à qua omnis abest dissensio, omnis perturbatio, & rixa, sed omnia sint communia, animi, mentes, corpora, eaque quibus necessario ad cultum, & victum utimur. Et infra addit: *Huius vitæ institutio quid est tandem quod jure equiparari possit, quid beatius dicitur? Quid hæc conjunctionis, unitate & necessitudine aptius? Divus Joannes Ch. ylostomus in Hom. 58. ad populum Antiochenum de Monachis sui temporis agens, laudansque in illis hanc communem vitam, & æqualem: una mensa, ait, & ministrantibus & suscipientibus, & exhibentibus eadem sercula, eadem indumenta, habitacula eadem, eadem vitæ, non est ibi meum ac tuum, sed hoc verbum penitus eliminatum est, multorum causa malorum. Beda supra illud Act. 4. Erant illi omnia communia &c. sic ait: Qui ita vivunt, ut sint eis omnia communia, in domo, cenobita vocantur, quæ vitæ tanto felicitior est, quanto futurum statum imitatur.*

LESU
Spir.
II

Communis vitæ commoda & felicitas.

CAPUT V.

An possit Prælatus subditis peculium
concedere: Explicaturque decretum
Concil. Trident. Cap. 2. Sess. 25.
de reformatione Regu-
larium.

Quid sit peculium, & unde dictam declara-
vimus plenius 1. parte Cap. 1. hujus operis.
Quantum verò ad præsens attinet, notare oportet
triplex genus peculii posse esse apud Religio-
sos, ut optimè advertunt Corduba in *summa. q.*
54. Navarra l. 3. de resist. Cap. 1. num. 172. &
colligitur ex doctrina Navarræ variis in locis,
maximè *Comment. 2. num. 16.* Primum genus pecu-
lii est, cuius administratio, aut alienatio non
potest impediri, aut revocari per Prælatum, &
de hoc peculo hic non agimus, cum certum sit
illud neque Papam posse concedere, quia ut su-
pra diximus, non potest in habenda proprietate
cum religioso dispensare. Posset tamen Papa au-
ferre superioritatem omnium aliorum Prælato-
rum respectu peculii alicujus Religiosi, & tunc
illud erit revocabile solum à Papa, ut bene Cor-
duba ut *supra* advertit. Et Navarræ *Conf. 47. red.*
reg. num. 1. & 3. peculium tunc licet irrevocabile
sit respectu inferiorum Prælatorum, absolute
censet revocabile, cum revocari possit tantum
Pontificis voluntate.

Secundum genus peculii est revocabile, &
amobile ad nutum Prælati, & conceditur ad de-
terminatos, & certos usus, ut quando alicui
conceduntur viginti aurei ad emendos libros,
vel vestes sibi comparandas. Et hoc genus pecu-
lii, easque administrationem omnes Authores
fatentur esse licitum, multisque Religionibus in
usu.

Tertium genus peculii illud est, quod licet sit
revocabile ad libitum Superioris, conceditur ta-
men vagè ad indeterminatos usus, v. g. Quando
monachus de licentia Superioris sui, vel Papæ
habet aliquas pecanias vel redditus, & usum fru-
ctum eorum, ita tamen, ut de ipsis disponat pro
suo arbitrio, distrahendo, donando, alienando,
dommodo bona immobilia non alienentur, vel
alio modo disponendo, quod intelligi debet in
usus necessarios, pios, aut licitos, nam in usus
profanos & illicitos nec summus Pontifex con-
cedere potest, ut sæpius supra notavimus.

Secundo observandum, quod cum peculium
semper habeat annexam administrationem, penes
varia genera administrationum etiam pecu-
lia distinguantur, ut notat Navarræ *Comment.*
secundo de Regular. num. 15. Administratio au-
tem nihil aliud est, quam jus disponendi de re
aliena nomine alieno, gratis vel stipendio, ut
constat ex *R. ff. de administratione tutorum, & C.*
grandi de supplenda neglig. Prælatorum. Ad-
ministratio igitur hæc triplex est, alia est, quæ fit
in utilitatem, aut damnum concedentis admini-
strationem (qualis est quæ conceditur com-
muniter Officialibus Monasterii, quibus com-
mittuntur aliquæ villæ, vel domus administran-
dæ nomine monasterii) revocabilis tamen ad
nutum Superioris, de qua administratione, sive

Triples
peculii ge-
nus decla-
ratur.

Quid sit
admini-
stratio.

Triples
admini-
strationis
species as-
signatur
& expo-
nitur.

peculio agitur in *dict. C. Monachi*, cum dicitur:
*Qui verò peculium habuerit, nisi ei fuerit ab Abbate
pro injuncta administratione permittum &c.* Et hæc
administratio hodie est in usu apud omnes Re-
ligiones, & commendatur à Trident. dicto Ca-
pite secundo, ibi: *Administratio autem bonorum
Conventuum ad solos officiales &c.*

Alia est administratio sive peculium, quod
conceditur in utilitatem, vel damnum admini-
strantis, cum aliqua pensione, & onere,
ita ut teneatur certam pensionem solvere, re-
liquum verò commodi vel damni ei cedat ad
disponendum de eo in suos honestos & pios
usos. Et olim similes administrationes conce-
debantur Religiosis jam senibus, & de Religio-
ne bene meritis, quibus monasterium conce-
debat villam quandam in perpetuum, ut perci-
perent fructus ad suos usus in damnum, & uti-
litem suam, & etiam monialibus id olim
concedebatur, ut constat ex *C. Infirmante.* Qui
clerici vel voventes, & *Cap. de viduis 27. quest. 11.*
Quæ administratio postea in *C. Cum ad monaste-
rium prohibita* est, ne irrevocabiliet aut in per-
petuum monachis concederetur, ut constat ex
S. Teles, dum ait: *Neque alicui committatur
aliqua obedientia perpetuè possidenda, tanquam in
sua sibi vita locetur, sed cum oportuerit amoveri sine
contradictione qualibet revocetur.* Hæc ibi.

Tertia administrationis forma, est libera,
ut sit etiam in usus profanos, qualem habent
seculares ad disponendum de rebus propriis,
hæc verò administrationum distinctio ideo hic
inserta est, quia quamvis in aliquo coincidat
cum divisione peculii præcedenti, proderit ta-
men valdè ut mentem Tridentini clarius perci-
pere valeamus.

Tertio observandum est, quod ea bona,
quæ in administrationem cadere possint, alia
sunt mobilia, quæ de se non moventur, sed ab
aliis moveri possunt; ut vestes, libri, pecu-
nia &c. Alia vero dicuntur *se moventia*, quia
se movent, ut animalia, & hæc reducuntur
ad mobilia; alia sunt immobilia, quæ mo-
veri non possunt, ut prædia, domus, &
similia. Alia sunt, quæ nec propriè sunt mo-
bilia, nec immobilia, ut sunt annui redditus,
quamvis hæc inter bona immobilia computen-
tur, ut expressè habetur in *Clement. Exivit. §. li-
ceat.* & ibi: *Glossa de verborum signif.* & licet
propriè immobilia non dicantur, in rigore ta-
men stabilia possunt appellari.

Prima sententia est Gersonis *Alpha. 123. lit. tertio*
g. & c. Gerardi, & Pirrini in *tit. de dispensat. n. 10.*
Eccliesia Concl. 2. coroll. 2. quos refert Corduba *maior.*
dict. quest. 54. §. La primera. Quam etiam tenent
Theodoricus, quem refert, & sequitur Cat-
holicus *de reformat. claustrali. art. 8. & sequent.*
& Molanus in *Compendio Theologiae prædictæ parte*
5. Cap. 20. & Petrus Damianus, in *Apologia*
de contemptu sæculi Cap. 7. qui omnes tenent
non posse Prælatos hujusmodi peculia tertii
generis (nempe liberam administrationem
aliquorum bonorum in usus honestos revoc-
cabilem tamen ad nutum Prælati) monachis
permittere, & nituntur usam sententiam confir-
mare pluribus, inferioribus tamen ratio-
nibus.

Contrariam verò sententiam tenent Sylv. *affirma-*
verb. Abbas quest. 3. §. 7. & verb. Religio 6. n. 7. 1174. pro
& Auto-

& Antonin. securus Hostiensis, & Umbertum 3. parte tit. 16. Cap. 1. §. 11. Navarr. Comment. 2. de Regul. à n. 15. usque ad 16. Corduba in d. q. 54. Panoim. in C. Cum ad monasterium, n. 8. Tarracetmata in C. Non dicitur, q. 1. Angelus verb. Religiosus n. 17. Major 4. distinct. 38. q. 9. & alii plures magnique nominis Canonista, quos refert idem Navarr. Comment. 20. de Regul. n. 27. Qui omnes farentur posse Prælatum peculium tertii generis Religiosis concedere cum duabus rebus conditionibus quarum prima est, ut tale peculium sit concessum ad honestos & licitos usus, 2. ut sit revocabile ad nutum Prælati. Quia Authores indifferenter loquuntur, tam de peculio rerum mobilium, quam immobilium; & sive peculii administratio sit apud ipsum Religiosum, sive apud Officiales Convenus. Probatque suam sententiam hac efficaci ratione. Quia Monachus non dicitur proprietarius, cum utitur rebus monasterii ex justa licentia Prælati, & animo resignandi in ejus manus, quia tunc solum habet usum & usum fructum talis rei dependenter à voluntate Prælati, quod non est contra votum paupertatis, cum nec invenitur ibi dominium, nec proprietatis.

Prima Conclusio certum est (jure communi attento) non esse contra votum paupertatis tertium genus peculii possidere, sive sit in mobilibus, sive immobilibus bonis. Ita tenent omnes Authores pro secunda sententia adducti, & videtur colligi ex dicto C. Monachi, ibi: *Qui vero peculium habuerit, nisi ei fuerit ab Abbate pro injuncta administratione permiffum, &c.* Igitur licebat Abbatibus permittere hujusmodi peculia. Colligiturque ex dicto C. Cum ad monasterium, in quantum præcipit, ne alicui commendetur aliqua obedientia, sive administratio perpetua, sumpto argumento à contrariis sensu. Quæ jura videntur loqui de administratione, sive peculio concessio ad indeterminatos usus, cum absolute loquuntur. Expressus tamen id probatur ex C. insinuante. Qui clerici vel voventes, & ex C. de viduis 27. q. 1. ubi permittitur moniali remanere in domo quondam sua cum omni propria substantia, quo ad usum, & usum fructum, plenariamque in usus licitos administrationem, tam in rebus mobilibus, quam in immobilibus, cum manserit in domo propria, & cum omni sua substantia, ut ibi dicitur, & præterea probati potest ratione facta pro secunda sententia.

Ex quo infero etiam olim licuisse Prælati concedere irrevocabiler, & in perpetuum administrationem secundi generis, ut colligitur ex dicto C. Insinuante. ubi constat mulierem professionem emisisse ea conditione adjecta, ut cum omni substantia sua domi remaneret, quod necessario irrevocabiler fieri debeat, cum professio sub illa conditione fuerit emissa. Quamvis postea Innocentius III. in dicto C. Cum ad monasterium, decreverit hanc administrationem nulli in perpetuum esse committendam.

Objeccio. Sed dices esse contra votum paupertatis hanc irrevocabilem concessionem, quare videtur quod illa conditio posita in dicto C. Insinuante, vel annullat professionem, utpote contra votum paupertatis adjecta, vel alio modo sit exponenda.

Solutio. Respondeo in dicto C. Insinuante, esse con-

cessa illa bona irrevocabiler respectu voluntatis Prælatorum inferiorum, non tamen respectu voluntatis Episcopi (quia tunc Episcopi præstiterunt ant monasteriis, aut respectu Papæ, quod sufficit, ut non sit contra votum paupertatis ut supra in 1. fundamento hujus C. diximus. Quare ex vi juris communis non est contra votum paupertatis administratio aliquam, aut bona irrevocabiler possidere respectu inferioris Prælati. Nam id de facto contingit in Prælatiis perpetuis. Et olim id fuisse in usu vide ut colligi ex dicto C. Cum ad monasterium, quod hujusmodi usus abolere voluit, maxime si illa bona concederentur ad determinatos, & necessarios usus, ut factum fuisse in specie dicto C. Insinuante, tenent ibi Glossa verb. *ut in domo propria.* Post decisionem vero dicto C. Cum ad monasterium, & Concil. Trident. non licet sine periculo proprietatis rem irrevocabiler retinere, quamvis à Prælato id concedatur, ut supra latius docuimus.

Quare potissima difficultas hujus dubii est, an post decretum Concil. Tridentini Cap. 2. sess. 25. de reformat. Regularium adductum, reatunque à nobis supra in fonte hujus 4. Partis liceat peculium tertii generis monachis habere ad usum revocabile, Navarr. Comment. 2. de Regul. n. 15. & 18. passimque alibi asserit Concil. Trident. dicto Cap. 2. nihil de novo statuisse, sed potius ejus decretum esse veluti Glossam prædictorum Cap. tam Cap. monachi, quam Cap. Cum ad monasterium & ita exponit Concil. Quod cum ait Regulari non licere habere aliqua bona tanquam propria, idem decernit quod decernit in principio Cap. Monachi. Et in Cap. Cum ad monasterium, quæ enus hæc jura prohibent Regularibus habere administrationem tertiarum specierum, quæ præbet facultatem disponendi pro libito in quoscunque usus etiam profanos; & eodem modo intelligit illa verba Concilii: *Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui Regulari, etiam ad usum fructum, vel usum, vel administrationem concedere.* nempe quod intelligatur de administratione illa libera, & tertiarum specierum, vel de ea, quæ irrevocabiler conceditur à Superioribus. Quare post dictum decretum Concil. Trident. ex sententia Navarr. licet cuilibet Regulari habere peculium, & administrationem quoruncunque bonorum stabilium, dummodo sit concessum à superiore ad usus honestos, revocabiler tamen, & dependenter ab ipsius voluntate. Probat Navarr. suam sententiam. Primo, Quia oportet jura juribus concordare, ut dicitur C. Cum expediat de elect. in 6. Quare non licet ab antiquo jure recedere, cum novum jus non cogit. Et sic cum in Trid. novum jus non sit expressum, illud interpretandum esse secundum mentem antiquorum jurium.

Secundo Probat id in dicto n. 18. quia hodie post Concil. Trident. possit Prælatus cum suo Conveniū justa de causa, videlicet magnæ necessitatis, vel utilitatis monasterii mittere aliquem monachum industrium ad regendam aliquam villam, vel domum administratione illius ipsi commissa, ad nutum tamen Prælati revocabilem, ut passim sit tempore vindemiarum, & mellis, ad quæ mitti non solent Officiales ordinarii monasterii, ut œconomus, Sacrista, Cellarius, sed alii particulares monachi, igitur post

post Concil. licet monachis non Officialibus administrationem bonorum stabilium concedere.

Tertio Addi potest pro sententia Navarræ, quia sicut Prælatus potest hunc vel illum monachum constituere monasterii Officialem, ita videtur eo ipso quo præbet illis facultatem habendi aliquam administrationem, vel peculium, facere eos Officiales administrationis illorum bonorum, vel saltem posse facere.

Docti vero Neoterici, licet post Concil. Trident. affirmant tertium genus peculii esse licitum, eam tamen conditionem adiungunt propter vim prædictorum verb. Concilii Trid. nempe: *Nec liceat deinceps superioribus, &c.* ut prædicta bona sive reditus sint in potestate communis Officialis, non vero in potestate ipsius Religiosi, quia hoc esse prohibitum dicto decreto Concil. Trident. affirmant. Ita docuit Corduba, quem sequitur Navarr. *ut sup. n. 177. & 168.* eo solo fundamento ducti, quia Concilium expresse voluit, ut bonorum monasterii administratio, non ad singulares religiosos, sed ad solos officiales spectaret.

Ut dubium hoc clarius resolvamus, liceat hic repetere verba Tridentini, ut his ob oculos positus apertius eorum mentem possimus intueri, *Ait ergo dict. Cap. 2. sess. 25. Tridentina Synodus in hunc modum: Nemini igitur Regularium tam virorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cujuscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel tenere, sed statim ea superiori tradantur, Conventuique incorporentur. Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructuum, usum, administrationem, vel commendam. Administratio autem bonorum monasteriorum, vel Conventuum ad solos Officiales eorundem ad usum superiorum amobiles pertineat. Mobilia vero usum ita superiores permittant, ut eorum suppellex statui pauperum, quem profecti sunt, conveniat, nihilque superflui in ea sit, nihil etiam, quod sit necessarium, eis deturgetur.*

Tenor
verborum
decreti
Concilij
Trident.

Secunda Conclusio. Post hujus decreti promulgationem non licet Superioribus Regularium peculium bonorum stabilium, etiam si sit revocabile, & ad usus honestos monachis concedere.

Ut hanc sententiam efficaciter probem, advertere licet. Primò Concil. Trident. clarè evidenterque corrigere antiqua jura novumque statuere. Ita aperte Corduba, & Navarr. citati, alique Neoterici fatentur, & ex ipso contextu luculenter patet, maxime ex illis verbis, *deinceps &c.* quæ ex natura sua jus novum novamque constitutionem præ se ferunt, ut docuit *Glossa in Clem. Eos, verb. deinceps, de Regularibus recepta communiter secundum Cardinalem Clem. 1. §. statutum de elect.* Quare licet libenter concedamus in prioribus verbis decreti nihil novum, nihilque correctorium statui, negari tamen non potest ab illo verb. *deinceps* novam à Trident. edi constitutionem, antiquique juris correctoriam: tum ex vi illius verbi, *deinceps*, ut dictum est, tum ex vi ipsius rei in hoc decreto stabilitæ, & præceptæ.

Antea enim licebat Prælati, intra terminos juris communis, bona stabilia in peculium, sive administrationem concedere, quamvis revoca-

biliter, & ad honestos usus, ut constat ex dicto *Cap. Monachi, & C. Cum ad monasterium.* & ex dictis supra Conclusionibus prima. Quæ ergo ratione potest negari, quod dum Concil. statuit, *nec liceat superioribus deinceps bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructuum, vel usum, administrationem vel commendam, jus novum statui, antiquaque vetus, maxime cum Concil. ut constat ex Cap. 1. illius Sess. vehementer optaverit, ac districte præceperit, ut regularis disciplina quoad communem vitam, ubi permanebat, constanter conservaretur: ubi vero collapsa esset, nervosè restauraretur. Non est credendum voluisse jus antiquum, quod vitæ huic communi præjudicabat in solido statu permanere, sed potius consulto illud mutasse, aboluisse & antiquasse.*

Quare violenta est illa interpretatio Navarræ asserentis, his verbis tantum prohibuisse Concilium, ne stabilia bona concederentur à Prælati tanquam propria; Tum quia id in anteriori parte capituli erat prohibitum; Tum quia non video cur Concil. in illo vers. *deinceps*, prohibuisset tantum stabilia bona alicui Regulari concedi ut propria, & non idem statuisse de mobilibus bonis, ut in prima parte Cap. statuit, loquens expresse tam de mobilibus, quam de immobilibus. Frustra enim distingueret Concil. inter stabilia, & mobilia bona, cum neutra possint, ut propria possideri. Unde cum Concil. ibi consulto distinxerit inter stabilia & non stabilia bona, egeritque tantum ibi de stabilibus, nulla ratione potest quadrare interpretatio prædictæ Navarræ. Quibus addo in illo vers. *deinceps, & in sequenti nempe, mobilium vero usum &c.* definiti à Concil. qualiter immobilia & mobilia bona debeant à Prælati concedi, illa (hoc est immobilia sive stabilia) solis Officialibus monasterii ad usum Prælati revocabilibus, horum vero (mobilium scilicet) usum ita singulis dari præscribit, ut non excedat statum pauperum, quem profecti sunt.

Secundo Notandum est, quod habere peculium nihil aliud sit quam administrationem illius rei concessa habere, ut docet Innocent. in *Cap. Cum olim 2. de privilegiis communiter receptis*, ut testatur Navarr. *Comment. 1. de regularibus n. 14.* Quod ita verum est, ut à ratione peculii etiam profecti, quod minimum est inter omnia peculia, non possit separari administratio, ut patet ex *l. placet de acquirenda hereditate*, & notat Navarr. *Comment. 1. de Regul. dict. n. 14.* In quo differunt Regularis habens peculium, & ille qui tantum habet res sibi necessarias à suo Prælati in pios usus concessas; nam ille ratione peculii tenetur administrare ea, quæ recta ratio administrandi peculii requirit, ut probat rectè Navarr. *Comment. 2. n. 9.* quia non potest dari peculium sine administratione necessaria circa peculium commissum. Quod maxime procedit in peculio de quo loquimur. Nam de illo supponimus quod possit Regularis in pios & honestos usus peculii bona administrare, & expendere. Qui verò tantum habet res necessarias ad suos usus concessas (ut solent communiter simplices Regulares in Religionibus reformatis) nulla ratione dicitur habere administrationem, neque peculium, quia uti rebus sibi concessis in usus necessarios, & determinatos à Superiore, non est propriè ea administrare, sed tantum usus sim-

plex, qui ex natura sua distinguitur ab administratione, ut omnes fatentur.

Tertio Observandum est, hoc esse discrimen inter illum, qui habet peculium, & inter Officialem, qui constitutus est à Prælatu, ut administret bona monasterii; quod ille administret peculium, in bonum & commodum suum, & in usus sibi convenientes, hic vero administret monasterii bona non in suam, sed in ipsius monasterii, aut aliorum monachorum utilitatem. Ad idem constituntur Officiales à Superioribus, ut bona monasterii conservent, au- geant, vel distribuant, prout ipsi à Superioribus suis permissum est.

His præfatis probatur nostra sententia evidenti argumento, Quia Concilium decernit monasteriorum stabilia bona non posse concedi monachis simplicibus in usum, nec in administrationem, sed tantum Officialibus monasterii; & Concilium, ut supra probatum est, loquitur de quacunque administratione bonorum stabilium: sed non potest concedi peculium bonorum stabilium alicui sine hoc quod concedatur usus, vel administratio, ut in secundo notab. nuper tradito dictum est: igitur Prælatu non potest monachis concedere peculium, nec administrationem bonorum stabilium.

Et confirmatur ex declaratione Congregationis Cardinalium, qui interrogati, an domina Aldonza de Toledo, quæ, viro mortuo, facta fuit monialis, sibi que permitente filio reservavit ducentos aureos annuos, securè id posset facere? Responderunt esse contra Concilium Tridentinum, illam dominam annuos redditus apud se retinere, sed potius dandam esse eam pecuniam Abbatissæ, quæ illis necessitatibus provideat.

An possit Prælatu bona stabilia concedere ad usum alicujus Religiosi.

Ex his igitur colligo primo, posse Prælatum bona stabilia concedere ad usum alicujus Religiosi, tali conditione appositâ, ut eas administratione sit apud Officiales monasterii, non vero apud ipsum Religiosum, ut voluit Trident. & declaratio Cardinalium supra relata, docueruntque Cordub. & Navar. ubi supra; tunc vero hæc concessio non dicitur peculium. Primo, quia peculii administratio debet esse apud habentem peculium, ut constat ex 2. nobili allato. Secundo, quia peculium est separata substantia ab aliis bonis: at hæc bona non sunt separata, sed potius incorporata aliis bonis Communitatis, cum administrantur ab Officialibus, qui bona communia distribuunt. Quod evidentius patebit ex his, quæ infra dicemus.

Dua conditiones ad hujusmodi concessionem, ut sit licita, necessario requisita.

Requiruntur autem duæ conditiones, ut hujusmodi concessio debeat, & justè à Prælatu fiat. Prima, ut illa bona sint incorporata communibus bonis, ita ut si alius magis egeat illis bonis, quæ reposta sunt apud Officiales, illi tribuantur: quod præ oculis habere debet tam Prælatu concedens (qui permittere debet officialem illa bona alteri in majori necessitate constituere applicare) quam subditu in cujus commodum ea deputantur, ut si paratus sit æquanimiter ferre illorum distributionem in alios usus, prout visum fuerit Prælatu, etiam si non sint magis necessari.

Secunda Conditiõ, ut subditu quando ab Officiali necessaria petit, exponat in particulari suas necessitates; nam alias tantum erit Officialis veluti depositarius, & in hoc casu esset Officialis tantum materialiter; quemadmodum pos-

set esse alius secularis, vel Religiosus, & subditus esset administrator, cum illa bona ipse pro libitu acciperet & distribueret, quod est contra mentem Concilii: his ergo duabus conditionibus licitè est hæc bonorum stabilium concessio, non tamen potest, nec debet dici peculium ob rationes dictas, sed tantum est quædam gratia, sive indulgentia à Prælatu concessa monacho, ut quoties voluerit ex illis redditibus aliquid in honestos usus expendere, possit id facere ex consensu Officialis monasterii, exponens ei usus in quos dispensare velit.

Quare quidam Religiosi versentur in statu periculo-

Ex quo intelliges versari in statu periculo- los Religiosos, & moniales, qui habentes à Superiori in suos usus concessos redditus vitalitios, ipsi vel ea bona administrant, habentque in sua potestate, titulo, & nomine peculii; cum id Prælatu non possint concedere; vel si illa bona apud Officiales monasterii resident, ita expendi curant, ac si esset verum peculium sibi concessum. Et quod deterius est, nonquam ferunt prædicta bona aliis monasterii necessitatibus applicari, quæ omnia in causa sunt, ut ipsi in periculo- sissimo statu versentur.

Incidenti dubio respondetur

Sed dices, an sit aliquis modus possibilis, quo fieri possit, ut monialis, cui relicta sunt annui redditus, possit eos apud se retinere, & administrationem exercere?

Respondeo primo id fieri non posse, si annui redditus non sint perpetui, sed ad modicum tempus Religiosis à Prælatu concedantur, verbi gratia, ad decennium: nam tunc non censentur bona immobilia, ita expresse tenet Glossa in Clem. Exivit. §. nec licet, verb. Cumque annui. Quare cum tunc sint mobilia bona, eorum potest committi administratio cuilibet Religioso, ut in seq. Conclus. dicemus.

Secundo potest id fieri si fundus, vel census extraneo seculari detur, cum onere quod singulis annis ad usum & alimenta præstet tantam quantitatem moniali, vel Religioso. Ita tenet Cardinal. in dict. Clem. Exivit. §. nec licet. Et ratio est, quia tunc illa non sunt bona stabilia Conventus, & ad ipsum pertinet solum id quod quolibet anno ab extraneo datur. Et hoc est quod voluit Cordub. in fine dict. q. 54. & idem cenfeo, imò id mihi probabile videtur, quod si alicui Religioso legantur annui redditus pro alimentis, & aliis necessitatibus, quod tunc possit habere administrationem illius pecuniæ. Ratio est; quia licet annui redditus ultra decennium à jure inter bona immobilia & perpetua computentur, tamen quando it annui redditus legantur pro alimentis alicujus personæ, non censentur, neque sunt bona immobilia & perpetua, quia tunc sunt plura legata; & sic si legatarius occidatur non transmittit actionem in monasterium, quam transmitteret, si esset unum legatum; ut patet ex l. si cum prædesinit. & ex l. in singulos annos ff. quando dies legati cedit, & colligitur ex Glossa citata in dict. Clem. Ex quibus juribus constat non esse computandum inter immobilia bona, etiam si ad totam vitam relinquatur illud quod fit pro alimentis, vel aliis usibus pro singulis annis. In hoc tamen peculio servanda sunt conditiones, de quibus in seq. Conclusionem.

Tertio Conclusio: licitum est Prælatu peculium bonorum mobilium subditis concedere, dummodo illud sit revocabile ad nutum Super-

ioris,

IN IESU Spirit. II

infat ex dicto... Qua ergo... Concil. ut... abolevit...

rioris, & ad usus honestos, & determinatos. Ab hac Conclusionem non est qui dissentiat, & quia Concil. Trident. quoad bonorum mobilium usum nihil novi statuit, cum expressè ibi agat de bonis stabilibus, & ex alia parte id licebat ex antiquo jure & communi, id igitur modo etiam licitum erit.

Ex qua Conclusionem infero posse monachos delicta Prælati habere libros, vestes, pecuniam, & alia mobilia administrare in suos usus. Imò licita est consuetudo in aliquibus monasteriis introducta, ut moniales victum tantum à monasterio accipiant, vestitum autem, & alia ex suis laboribus sibi quantant, & quod magis est, ut cuilibet monacho detur quolibet anno vel mense ab Officiali monasterii certa quantitas pecunie, vel victus pro usibus sibi necessariis, ut supra Cap. præcedenti resolvimus, quia his non contradicit Concilium Tridentinum quantum ad hoc, quod est habere peculium, sed tantum ratione vitæ communis, ut ibi diximus. Quare optimè responsum est à Congreg. Cardinalium licere monialibus artificio, & propriis manibus sibi victum querere, si aliunde non habeant unde commodè sustentari valeant.

Prædictis non obstant contraia fundamenta & argumenta Navarr. nam primo satisfactum est ex dictis 2. Conclus. Ad 2. respond. quod quando Prælati alicui committit administrationem alicujus villæ, vineæ, & c. jam ille supplet vicem Officialis, nam cum sæpe procuratores, aut œconomi non possint omnia monasterii negotia gerere, eliguntur alii, qui vice eorum ea tractent in utilitatem monasterii, & hoc non est contra Trident. sed tantum quando hæc administratio alicui committitur tanquam peculium, potius in suam, quam in monasterii utilitatem.

Ad 3. dicitur, quod Prælati administrationem illam concedens alicui non constituit ipsam Officialem. Nam hoc interest ut supra dixi inter habentem peculium, & officialem, quod ille administrat discretè in utilitatem suorum utrumque, hic vero in utilitatem, & commodum Communitatis.

Ex quibus etiam infero non esse hodie licitam primam illam speciem administrationis, qua res stabili administranda conceditur in damnum & utilitatem administratoris. Nam hoc est, quod expressè in Concil. Trident. prohibetur, ut dictum est.

CAPUT VI.

Nulla ratione à Prælati debere concedi peculium sine magna & urgente causa, neque illud à subditis esse procurandum.

Quando Prælati & Subditi graviter peccent in usu peculii.

Sive peculium possit hodie concedi in stabilibus bonis, ut aliquorum fert opinio, sive tantum in rebus mobilibus, ut verior sententia, & à nobis superius confirmata tenet, illud imprimis certum est, tam Prælatos concedentes, quam subditos utentes sine justa, & rationabili causa horum peculiorum beneficio, graviter peccare contra votum paupertatis, hoc dictum expressè colligitur ex Navarr. *Comment. 2. de Regul. n. 21.*

Et primo de Superiore concedente patet quia cum administrat, vel distribuat bona monasterii in eos usus, in quos à jure ipsi est prohibitum dispensare, peccat contra votum paupertatis, & sicut Procurator monasterii, si ultra facultatem sibi commissam aliqua bona monasterii alicui Religioso concederet, esset proprietarius, tam ipse quam Religiosus illi bonis utens, ut supra demonst. avimus: Ita Prælati, qui ultra facultatem sibi à jure, à regula, sive à Constitutionibus concessam hujusmodi pecunia permittit, erit proprietarius, cum administrat bona monasterii sine facultate, & licentia justis, imò contra jura, Regulam, & proprias Constitutiones. Præterea (quæ est secunda pars nostri dicti) subditi his pecuniis utentes moraliter peccabunt: tum ob rationem ex similitudine accipientis aliquid à Procuratore add. statim 5. tenet, quia Prælati sine justa causa non est dispensator bonorum monasterii, ac proinde eis utentibus sine justa licentia injuste utitur, & tunc illud peculium dicitur habere, quasi propria auctoritate possessum. Oportet tamen explicare, quæ sit rationabilis causa concedendi, aut habendi peculium.

Et primo illa rationabilis causa videtur, quando subditus nulla ratione obtinere potest, ut superius vel œconomus monasterii ei necessaria provideat, quia non possunt, aut nolunt, tunc enim rectè potest à Superiori petere peculium, ut ex ipso sibi necessaria sumat secundum decentiam sui status. Nam quæ rationabilior causa excogitari potest, quam necessitas victus, & vestitus, & aliorum, quæ requiruntur ad decentiam proprii status?

Secundo rationabilis causa in aliquibus Religionibus videtur administratio alicui Religioso commissa, tunc enim justa causa videtur, ut ei peculium similiter concedatur, ut habetur in Cap. *Monachi. ibi: Qui vero peculium habuerit, nisi ei ab Abbate pro injuncta administratione fuerit permissum, & c.*

Præterea justa causa merito censetur, quando aliquibus Officialibus monasterii aliqua salaria pro injuncto munere loco peculii assignantur, ut tradit Navarr. *Comment. 2. & 3. de Regul.* unde in aliquibus monasteriis assignari solent à Prælati aliquæ pectantia, sive proventus peculiares, quæ omnia in Religionibus, in quibus jam us recepta sunt servari cura conscientia possunt, Nam Religiosi ab his muneribus retardantur, nisi præpositis his præmiis ad ea suscipienda allicerentur. Quamvis in aliis Religionibus Prælati ea munera sine ulla spe temporalis præmii exequantur. His accedit etiam esse justam causam concessionis peculii alicui Religioso, illum talis fuisse industria, vel conditionis, ut ejus invento aliqua bona notabilia, sive sua arte, vel labore monasterio comparentur. Docet Navarr. *Comment. 2. de Regular. num. 25.* ubi refert solitos esse Dominicanos S. Stephani Salmantica sui Ordinis magistris Cathedras magnorum reddituum ibi regentibus permittere, ut ex illis cognatis suis pauperibus aliqua bona distribuant.

Tertia causa esse potest, si Religiosi cibum, & vestes communes prodigè, & superflue consumant, tunc enim, si notabilis sit excessus, justè potest assignari portio certa, quæ sit veluti peculium, ut hac ratione ipsi suo damno, vel modo

modo viventes bonis monasterii magis consu-
lant. Naturale quippe vitium est negligi, quod
communiter possidentur, & e contrario minatum
esse solet, ea quae in particulari habentur majori
cura servari, & custodiri.

Quarta causa rationabilis videtur esse, stu-
dium vitandae discordiae, quae aliquando te-
pescente spiritu in Religione ex victu, & ves-
titu ac vita communi, & aequali oriri solet.
Quae querela & murmuratio antiqua est in mo-
nasteriis, cum adhuc tempore Augustini inter
eius Monachos versaretur, ut ipse Cap. nouo
suae Regulae ait: *Si super indumento inter vos
contentiones, & murmura oriantur, & conque-
ratur aliquis se deterius accepisse, quam prius ha-
berat, & indignum se esse quod non ita vestiatur,
ut alius frater vestitur, hic vos probate quantum vo-
bis desit de illo interiori sancto habitu cordis, qui pro
habitu corporis ligatus.* Haec Augustinus, quibus satis
inducit contentiones, quae aliquando ex distri-
butione quotidiana communi & aequali fecan-
dum uniuscuiusque necessitatis proportionem
solent oriri.

Haec aliaque causae ab aliquibus reddi, pro-
batur solent, ut iuste Religiosis peculium
concedi possit, nobis vero non simpliciter &
absolute, sed potius eam sequenti distinc-
tione probantur. Nam aut sermo est de causa suf-
ficienti & iusta, ut omnibus subditis gene-
raliter peculia assignentur, vel tantum ut ali-
quibus in particulari. Si de primo loquamur,
nulla sufficiens & iusta causa reperitur, ut Prae-
latus possit omnibus Religiosis Communitatis
haec peculia concedere, cum Concil. Trident.
Sess. 25. Cap. 1. de reformat. Regularium expresse
praecipiat vitam communem quoad victum, &
vestitum integrè, severèq; servari. Quare
nulla apparet iusta causa, qua licitè possit Prae-
latus stare hoc decreto toti Communitati pec-
culia, aut formam vivendi per portiones pri-
vilegiatas concedere. Nam si Concil. ibi statuit,
ut vita communis collapsa restitueretur, ad id-
que teneri Superiores, ex vi huius decreti Tri-
dent. supra Cap. 4. probavimus, qua ratione
licet vitam communem statim relaxare? Ali-
qua vero causae ex dictis iustae videntur, ut
Praelati alicui subdito in particulari in Religio-
nibus, ubi id propria Regula, Constitutio-
nibus, aut consuetudine non prohibetur, pec-
culia permitant, dummodo peculium sit in
rebus mobilibus tantum, & ad iustas aliax condi-
tiones, de quibus Cap. praecedenti.

Denique, ut hoc peculium iuste concedi
possit, pensanda est causa, an iusta, & aequa
sit alicui boni viri, & prudentis, quia illi
relinquitur determinandum quod iure non est
determinatum, ut dicitur lege prima ff. de iure
deliberando, & tradit in hoc proposito Navarr.
Comment. 2. de Regularibus num. 25. ubi ait,
pensandam esse personam, locum, tempus,
finem in quem conceditur peculium, & quan-
titatem rei concessae. Quibus addendum est,
potissimum inspiciendum esse illius Religionis
usum, & consuetudinem, si alias propriae
Ordinis Constitutiones nihil de hoc statuunt.
Praeterea, an in illa sint magni, vel parvi proven-
tus, & status paupertatis, qui communiter in ea
servatur, & tunc non sine magna consideratione
peculium concedi debet.

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

Ex dictis inferitur primò peccare mortaliter
Praelatum, qui non curat subditis praebere ne-
cessaria, secundum decentiam, & honesta-
tem sui status. Quia hac via ansam praebet sub-
ditis, ut peculia procurent, ut sup. Cap. 1.
latius ex Patribus tradidimus. Et idem sentio
de eo, qui recipit plures Religiosos, quam
elemosynis, vel redditibus Conventuum su-
sistentari possint. Quia reddit quasi impossi-
bilem, aut valde tenuem eorum victum & ves-
titum. quare in Trident. Sess. 25. Cap. 3. ma-
turè, sanctèq; deccenitur: *Ut in monasteriis
utantum numerus constituantur, ac in posterum con-
servetur, qui, vel redditibus propriis monasterio-
rum, vel ex consuetis elemosynis commode possit
sustentari.* Quod statutum praecipue obligat Prae-
latos Superiores, ut ita taxate numerum pro-
curent, ne ex nimia multitudine Conventus gra-
venentur, vel monachi quaerendo necessaria tolli-
entur ne distrahantur.

Quando
Superio-
res gravi-
ter pec-
cent in
hac ma-
teria.

Secundo infero, subditos etiam mortaliter
peccare, qui occasionem praebent, ut in Re-
ligione peculia introducantur. Tenent D. An-
tonius in 2. parte titulo 16. Cap. 1. §. 11. Syl-
vest. verb. religio §. num. 7. Tunc autem dican-
tur praebere causam peculis introducendis, cum
bona monasterii sibi concessa dissipant, de-
struunt, aut prodigè contumunt; aut facile
murmurant, & de concessis sibi ad usum, etiam si
cum Religiosis moderatione illis concedantur,
querelas fundunt, aut etiam illi, qui subire la-
bores aliaque officia Religionis requiruntur,
nisi eis peculia, aut stipendium (ubi dari non
confluevit) permittantur. Et multò magis, qui
suis opinionibus, aut suffragiis curam horum
peculiorum abusum in suis Religionibus in-
ducere.

Quando
Subditi.

C A P V T VII.

Superiores non posse sine proprietatis
vicio monasterii bona in usum
superfluos nedum profa-
nos expendere.

Vera in hac re sententia est communi Patrum,
Doctorumque traditione recepta, mo-
nasteriorum Praelatos graviter, lehaliterque
delinquere, monasterii bona (quae Christi
substantia seu patrimonium dicuntur) in pro-
fanos usus vanè aut imprudenter effundendo.
Testantur id DD. sacri Hieronymus, in Regula
monachorum Cap. 3. Praeter victum inquit, & SS. Patrum
vestitum & manifestas necessitates nihil cuiquam ac DD.
tribuas: ne filiorum passes caves comedant Tu sententia,
ergo considera ne Christi substantiam imprudenter
effundas. Gregorius etiam in Pastoralis, parte
tertia, admonit. 21. de Praelatis loquens, ita
habet: *Necessè est ut sollicitè perpendant, ne com-
missa indigne distribuunt. & infra, Ne cum pau-
ca oporteat, plurima praebant.* unde Benedictus
Cap. 55. suae Reg. postquam Abbati ut mona-
chis necessaria distribuatur, praecipit, ac subjun-
git: *Fam quod superfluum est, amputari debet, &
pedules & quodcumque est retulsum, reddant, cum
accipiunt novum.*

Quod D. Basilus in Reg. brevior. interrogat.

Kkk

87. &

89. & 90. suis monachis præcipit. Expressis tamen hanc dispensationem superfluum esse peccatum mortale docent D. Antoninus 3. parte 11. 6. Cap. 1. §. 11. & D. Bonaven. in Reg. Cap. 6. & in quasi circa Reg. quasi. 6. Estque communis sententia omnium DD. Tene Navarr. Comment. 2. de Regular. num. 21. ubi pro sua sententia adducit Alexandrum, Umbertum, & Turcrematam, & in Comment. 3. num. 27. ubi ex Calderino, & aliis docet Religiosos sine necessitate non esse capaces ullarum rerum, sæpeque affirmat licentiam à Prælato concessam sine causa esse irritam, imo nec Papam eam posse concedere. Idem Navarr. ex mente Panorm. & aliorum affirmat in titulo de residib. quasi. 3. monit. 6. num. 1. 2. & 3. Nec video dilfentire aliquem ex authoribus ab hac sententia. Quæ confirmatur ex Trident. Sess. 25. Cap. 2. ubi præcipitur Superioribus, ne superflua concedant illis verb. *Mobilium vero usum ita superiores permittant, ut eorum suppellex status paupertatis quem præsebit sunt convenient, nihilque superfluum in ea sit, &c.*

Et probatur ratione, quia cum Prælati non sit Dominus, sed tantum dispensator bonorum monasterii, moraliter peccat, si ea imprudenter superflueque expendat, cum nec Summus Pontifex possit id facere, nam & ipse non est Dominus bonorum Ecclesiæ, sed tantum dispensator. Quare cum usus superfluus non possit honestari aliqua iusta causa, sit ut nulla ratione possit à Prælato permitti.

Secundo, quia votum paupertatis importat usum tantum rerum necessariorum secundum decentiam status: quare quicquid moderatum hunc modum excedit, injuste fit, aut conceditur, ex quo fit Prælati, qui in usus profanos, aut illicitos bona monasterii impendunt, à fortiori gravius, detentiusque peccatum committere, cum constat, nec Summum Pontificem posse id facere. Quod si in his Prælati, qui amplio rem habet potestatem disponendi, graviter peccat; quid sentiendum erit de Procuratoribus, Cellariis, Oeconomis, aut aliis Officialibus, qui monasterii bona dissipant, dissipant, aut aliis usibus superfluis applicant? Contra hos scripsit D. Antoninus dist. 8. 11. ubi supra.

Sed, an Prælati huiusmodi usus superfluos concedentes peccato proprietatis delinquant, non conveniunt inter se omnes. Nam D. Antoninus secutus Umbertum, & Sylvest. Turcremam, & Alexandrin. à Navarr. citati, ut sup. dist. n. 21. quamvis fateantur huiusmodi dispensationem non fieri sine peccato injustitiæ, vel infidelitatis, negant tamen eos peccare contra paupertatem, quibus videtur favere Navarr. ibid. Veri. Octavo inferitur.

Comitana tamen sententia verior, communiorque est, eam tenet Navarr. dicto num. 21. Versiculo, *Quare videtur dicendum*, probarique potest ratione, quæ sæpe usi sumus. Quia Prælati cum non habeat facultatem dispensandi in superfluos usus, peccat contra paupertatem administrando bona monasterii sine licentia, quemadmodum peccaret Procurator, vel Officialis alius, si excedens sibi commissam potestatem bona monasterii dispenseret. Imo & ipse Prælati, etiam si in usus alios licitos, &

pias causas sine licentia notabilem quantitatem monasterii expendere, esset proprietarius, ea solum ratione, quia uti debet administratione sibi inuncta in usus rationabiles à Lege, Regula, vel Constitutionibus permisos. Quare prætergreddens hanc facultatem, contra paupertatem peccat.

Et confirmatur ex Capite, Fratrum, de donationibus, ubi Alexander III. ita rescriptis Cum Episcopus, & quilibet Prælati ecclesiasticarum rerum sit Procurator, & non Dominus; conditionem Ecclesiæ meliorare potest, facere vero deteriorem non debet. Et infra. Docet huiusmodi donationes esse revocandas, ex quo fit Prælati gerere debere Procuratoris vices in administrandis bonis monasterii, neque eas excedere ultra id quod sibi permittam est à jure vel à suis Constitutionibus.

Exlicare tamen oportet, ut clarior tota rei difficultas intelligatur, qui usus necessarij, qui vero superflui dicantur. Duobus igitur modis superflui opes dicuntur, uno modo si sint superflui nature, non tamen status, sive personæ, quales sunt illæ, sine quibus vivere posset quis, si tantum naturalem necessitatem attenderet, non tamen statum, secundo, superfluum dicitur respectu personæ, quod non solum respectu naturæ, sed etiam status personæ superfluum.

Sciendum præterea est, necessitatem naturæ vel status non esse accipiendam mathematicè, sed moraliter, secundam, inquam, arbitrium viti pit, & prudentis, qui id necessarium arbitrabitur, sine quo nullo modo naturæ, aut personæ status conservari potest. Deinde id etiam dici potest necessarium, quo licet in præsentem nobis opus non sit, paulo tamen post opus habebimus. Quod ita intelligi debet, non ut opes, aut pecunia possint conservari sine superfluitatis nota propter omnes casus, qui aliquando accidere possunt, sed tantum propter eos, qui probabiliter, & quasi certò ita imminet, ut nisi nunc eis prospiciatur, postea provideri non poterit, alioqui peccaretur contra præceptum Domini prohibentis sollicitum esse de crastino Matth. 6. It enim sollicitus esse dicitur de crastino, qui hodie pro ea re sollicitus est, de qua satis tempore cras cogitare incipiet.

Ea igitur in præsentem superflua appellamus, quæ neque ad vitam, neque ad decentiam status Religiosorum sunt necessaria. Quare superfluum pensandum est ex omnibus circumstantiis Religionis, personæ, loci, temporis, officii &c. Unde qui in una Religione judicatur moderatus usus, in altera, ut superfluus merito rejicitur; & quod in eadem Religionem uni est necessarium, respectu alterius judicatur superfluum, & quod alicui tempore infirmis conveniens opportunumque est, id restituta sanitate eidem concedere verè derogat paupertati. Ac denique in eadem Provinciam sæpe eo victu, & vestitu, quo in uno Conventu monachi habitant, licet non utantur. Nam fieri potest, ut in illo loco cibus, sive alia res vilis reperitur, quæ in alio magno pretio debeat comparari. Quare ille dicitur moderatus usus; ut recte Cordub.

Corduba in Reg. B. Francisci. Cap. 6. quæst. prima, puncto primo advenit, qui est secundum quod salutaritatem status personarum, & secundam varietatem temporum, & locorum conditiones, & alias occurrentes circumstantias tam in quantitate, quam in qualitate rerum. Unde Prælati qui super illa ædificia, aut nimis curiosa construunt, dommodo illa excedant statum paupertatis, aut decem iam sui status, graviter contra paupertatem delinquent. Hæc conclusio simili ratione probatur. Quidquid superfluum est, paupertatis limites excedens notabiliter, non potest expendi à Prælato sine gravi, ac notabili culpa proprietatis, ut nuper probavimus.

Councili Viennense reprobat ac dicit magnificenciam ac superfluitatem adificiorum, etiam in templis presertim pro Regularibus Mendicantibus.

Speciatim vero superfluitatem adificiorum, nimiam magnitudinem, & curiositatem, etiam ipsarum Ecclesiarum damnant imprimis Concilium Viennense, relatum in Clem. Exiv. s. Rufus verfic. *Quamvis*, de verbis signis, ubi sic dicitur: *Nec per illa vult sibi DEVS serviri, qua suorum servitorum conditioni, & status dissonant.* Et paulo ante in v. hinc est. Dicitur: *Nullo modo deinceps fieri faciant, vel fieri sustineant Ecclesias, vel alia quacunq; adificia, qua considerato Fratrum inhabitantium numero, excessiva in multitudine, & magnitudine debeat reputari.* Hæc ibi. Et quamvis hic solum de Fratibus Minoribus sermo sit, tamen in quantum præcipitur, ut adificia statui paupertatis, quem profitentur, convenientia construatur, commune est omnibus Religionibus, & ipsi rationi naturali consentaneum, quæ temperantiam rerum secundum utentis qualitatem requirit. De hac adificiorum vanitate & superfluitate conqueritur D. Hieronymus in Reg. Monachorum C. de paupertate, dicens: *Neque mihi aliquis opponat aves in fundam templum, mensam, lucernam, scyphos, & alia ex auro fabricata, tunc hæc probantur à Domino quando Sacerdotes hostias immolabant, & sanguis pecorum erat redemptio peccatorum, quam hæc omnia præcesserunt in figura; nunc verò cum paupertatem domus sue pauper Dominus dederit, cogitemus Crucem, & delicias ludum putabimus. Sed nunquid tempus, ut habitet in domibus laqueatus primo ornatus, & compositus, & qua non tam ad usum sunt, quam ad delicias?*

Sensu SS. Patrum circa hæc adificiorum magnificenciam ac sumptuositatem.

Quem ab usum latius prolequitur Bernardus in Apologia ad Guillelmum abbatem, & in Epistola ad Fratres de monte DEI, ubi sic inter alia inquit: *¶ Jam enim subintravit de ere alieno sumptuosum, & (quantum sinit pudor) ambitiosa cellularum adificatio, & abjecta sancta simplicitate, & rusticitate quasi religiosam quasdam nobis creamus habitationum bonitates. Dimissam enim nobis à Patribus nostris jure hereditario formam paupertatis & sanctæ simplicitatis speciem, verum decorem domus DEI alienantes à nobis & à cellis nostris, per manus artificum exquisitorum, cellas non tam eremiticas, quam aromaticas adificamus nobis de elemosinis pauperum. Et post pauca: Ergo obsecro in peregrinatione hujus saculi, in malitia hac super terram adificemus nobis non domos ad habitandum, sed tabernacula ad deserendum: ut pote cito inde vocandi, & emigraturi in patriam.*

Divus Bonaventura in Epistola quam suo Ordini scripsit, quæ habetur titulo tertio libri Ordinis Minorum, enumerat damna, & incommoda, quæ ex adificiorum sumptuositate, &

superfluitate evenire solent, his verbis: *Occurrit adificiorum constructio sumptuosa, & curiosa, quæ pacem fratrum inquietat, gravat amicos, & hominum perversis judiciis multipliciter nos expedit, & non sine præjudicio paupertatis occurrit sumptuosas expensas. Nam cum Fratres pauci nolint esse contenti; facti sumus omnibus onerati, magisque sumus in posterum, nisi remedium celeriter opponatur. Et infra: Luce clarius prædicta omnia in maximum, & nullo modo dissimulandum vergunt nostri Ordinis detrimentum, quamvis tepidis & indecoris, & carnalia sapientibus, quasi jam facilia, inexcusabilia, & irremediabilia videantur; prava ergo prædilectam vitiorum consuetudinis viriliter vos, & Prælati rescitis, requirit hoc professio perfectionis nostræ, requirit tribulationum incursus, requirit mundus. Clamat S. Pater noster Franciscus, sanguisque Christi aspersus, & Dominus de excelsis, &c.*

Et idem quoque confirmat in aliis Epistola, dicens: *Nam frequentia discursus, & importunitas questus viles nos, & graves efficiunt, pro eo scilicet quod dum pauci volumus esse contenti, & adificia sumptuosa conamur erigere, vilia summo studio quarunt, v. b. lilia per incuriam perdimus. Et infra: Quotiam paupertas est nostri Ordinis prerogativa suavis. Væ nobis si hæc margarita concilianda porcis vulter exornatur. Discursum, curam, quasdam, sumptuositatem adificiorum, librorumque, vestrum, ac ciborum sic studeas computare, quod à professione excellencia, vita observantia non discordet. Eadem est enim profanumque mendacium, summa paupertatis voluntarium se professorem asserere, & rerum nolle penuriam pati. Interius instat divitum affluere velle; & exterius more pauperum mendicare. Hæc ille: Qui etiam in Expositione Reg. B. Francisci Cap. 6. idem sæpius repetere non vult, & maxime in quæstionibus supra Regulam quæst. 6. Nec solum pauper à vana or Franciscus magno st. d. in suo Ordine sumptuosa adificia fieri interdixit, ut ex Clem. Exiv. epist. v. v. aperissime constat, verum & D. DOMINICUS, Qui Romam revertens eum comeret ibi quoddam adificium aliqua sumptuositate constructum, statim ne ultra progredetur præcepit. Ita Historia nostri temporis eruditissimi viri Ferdinandi del Castillo 1. parte Cap. 54. refert.*

Contra hanc adificiorum sumptuositatem plura etiam scripsit Dionysius Carthusianus de reformat. Claustrali art. 14. Guillelmus Partheniensis in de moribus Ecclesie C. de paupertate, & Expositores omnes Regule B. Francisci in dicit. Cap. 6. Quod eos accepisse constat ex summis Pontificibus Clem. V. & Nicolao IV. quorum alter in Clem. Exiv. & aliter in Clem. Exiv. de verborum signis adificiorum sumptuositatem ac magnificentiam condemnant. Nec putet aliquis nos omnibus Religiosis unam eandemque mensuram statuere, sed tantum volumus, ut ea adificia attentio statui paupertatis cujuscunque Ordinis majora, vel minor erigantur, sic ut respectivè in omnibus vicietur superflua magnitudo, vana curiositas, aut nimia preciositas. Neque in his excedi potest sine gravi Religionis, aut paupertatis jactura, sequuntur enim ex hac superfluitate

IESU
Spirit.
II

Referuntur quinque gravissima damna, provenientia ex hac superfluitate.

Secundo propter malum exemplum, quo alii discunt ab eis similia facere, vel scandalizantur, quando vident eos, qui huiusmodi pro Christo spernere deberent, quarere vel sectari.

Tertio propter inquietudinem fratrum, propter huiusmodi aedificia & procuraciones, quia & devotio extinguatur, & disciplina Religionis plurimum dissipatur. Sicut scriptum est, venerunt structores tui destruentes te, & dissipatores à te exibunt.

Quarto, propter spoliationem aliorum pauperum, quibus sepe elemosina praeipitur, & huiusmodi structura fiunt, ex quibus illi deberent vestiri, & pasci, dum quod istis datur, eis negatur, quia ad dandum utrisque saepe deficit tantum largitas & facultas.

Quinto, Quia quando nimis urgemus homines ad dandum, perdamus devotionem prius ad nos habitam, quod nec de predicatione, neque exempla, nec alio, qua facimus aedificantur, unde cum vident nos accedere, terrentur & timent, quod aliquid velimus ab eis petere, quod grave sit eis dare, & erubescunt negare: & si dederint non libenter, minus merentur, sic rebus & devotioibus privantur. Quibus verbis satis clarè, & aperte demonstratur Innumera damna, quae ex hac aedificiorum nimietate proveniunt.

Quibus etiam adjungi possunt non contemnenda alia inconvenientia, quae sunt manifesta pericula, in quibus Religiosi extra monasterium vagantes, maxime juvenes versantur. Praeter etiam mores religiosi in diluetudinem vertuntur, ac demum foris discurrentes varia carnis commoda venantur, familiaritates contrahere compelluntur, à poenitentibus munera quaerere, aedificationem animarum aliquando pro quaestu vendere, divitiis adulati, scandala non curare, DEI, & Religionis honorem saepe conculcare non verentur. Quare Superiores maximam tenentur adhibere curam, ne terrena caelestibus, humana divinis praeferebant, subditorum salutem, ac proinde propriam, cum eorum teneantur reddere rationem, pro vili ac temporali lucro tantis exponant periculis.

Neque solum Concilium Viennense Religionibus arduissimam paupertatem profitentibus sumptuositatem, aut superfluum in aedificiis curiositatem, verum etiam in ornamentis, vasibus Ecclesiasticis, divino cultui, ipsique DEO dicatis prohibuit; ait enim, ut refertur in dicta Clem. Exivit. §. rursus sup. versiculo, *Quamvis, in hac verba: Quamvis etiam paramenta, & vasa ecclesiastica ad honorem divini nominis ordinentur, propter quem fecit omnia ipsi DEUS, tamen quia absconditorum est cognitio, nec per illa sibi vult serviri, qua suorum servitorum conditioni, & statui dissonant, propter quod sufficere debent eis vasa, & paramenta ecclesiastica, decencia, in numero, & magnitudine sufficientia competent. Superfluitas autem & nimis pretiositas,*

vel quaecumque curiositas in his, seu aliis quibuslibet non potest eorum professioni vel statui convenire. Haecenus Clemens V. apud Concilium Viennense ubi quamvis in specte loquatur de Fratibus Minoribus, ratio tamen, sive fundamentum, quod additur, universos monachorum Ordines comprehendit.

Quare Calixtus III. Pontifex Maximus cum ad ejus aures aliqui circa paramenta ecclesiastica Fratrum Minorum excessus petiverent (est Collectore privileg. verb. Ornamenta ecclesiastica.) suspiciens imperiale fecerat, ut in his rebus similibus excessibus sedulo obviaretur. Et Hugo in Regul. B. Francisci Cap. 6. apud Cord. eodem Cap. quaest. 13. ait: *Quid sit ars demonum sui speciei cultus DEI destruire in paupertate sanctissima, versissimum DEI cultum & apparere devoti operam propositi devotionem extinguens, haec ille. Quare harum rerum superfluitatem verè devotio, & paupertatis impedimenta, multotiesque malorum causam esse prudenter annotavit nostri temporis vic sanctissimus, & de Christiana eruditione bene meritus Ludovicus Granatensis. Is enim in Tract. de oratione 2. Parte agens de octavo impedimento devotionis. §. 8. de vitio curiositatis sic ait:*

Ideoque quo perspicit demon quam grave sit istud impedimentum, summo petè conatur (ut Dicitur) quidam inquit) quoscumque cuiusvis conditionis bonis pretiosa, & elaborata ornamenta, quae templis, & monasteria sua condecorant, & quae sub praetextu pietatis ac devotionis, persuadendo eis, servit DEI nihil non debent, quodque expedit ipsorum usus superba construere aedificia & cubilia, quae ea libenter inhabitent. Quod sicut minimè rationi consentaneum judicavit, qui sanctorum, ac spiritualium virorum doctrinam lecturavit. Viri quippe famuli DEI, parvi ista omnia pendunt, quin, & ea detestantur, & fugiunt, seu talia, quae queri, nec conservari citra cordis evagationem, temporisque salutem possunt, quod profecto exercitibus devotionis (qua subtilis, & tenuis valde est, ideoque levis ob casus prostratur) vehementer adversatur. Si namque D. Antonius contemplationem ipsi solis radij manè exortientis interurbabant, quanto magis solitudines in acquirendis, & conservandis terrenis (quae plumas alaeque habent ad evolandum) ipsius officient exercitibus. Eam ob causam, simul & ob alias plures apprimè commendatur Evangelica paupertas, cui proprium est cunctas illas superfluitates & curiositates ab ipsa radice extirpare, & sufficientes judicaverit viles, ac contemptibiles, ad exemplum ejus, qui existens Dominus creaturarum omnium, dum nasceretur prae se prae se non habuit alium lectulum, nec prae stabulum venustus domicilium. Haecenus Granatensis.

Nec mirum est D. DOMINICI filium obsequentissimum, ejusque instituti professorem ab ipso tanto Patriarcha hunc paupertatis spiritum sumpsisse; nam & ipse beatissimus vir DOMINICUS (ut eruditè refert F. Ferdinandus del Castillo i. Tom. I. Cap. 51. & Cap. 54.) ita in vita paupertatem etiam in cultu divino amavit, & veneratus fuit, ut nunquam permiserit ornamenta, sive paramenta ferrea, neque vasa aurea, aut argentea praeter calices in suo Ordine fieri.

Idem

Item S. Francis

Idem servasse magnum illum Minorum Patriarcham facile comperiet, qui ejus Regulam & Pontificum Clementis V. & Nicolai IV. decisiones perlegerit, servaturque usque hodie hic patetissimum tam in aedificiis, quam in ornamentis pauperum: usque apud familiam Capucinorum, & Discalceatorum, qui in hac arctissima paupertate tenui rerum omnium usu contenti, gratissimum DEO præstant famulatum.

Non faves hac doctrinam reticorum calumniis

Nec opponat quis non licere hac tempestate, qua hæretici Ecclesiarum ac Monasteriorum magnitudini, ornamentorumque pretiositati detrahunt: hac nostra doctrina illorum impietati favere, nequaquam enim favemus, non enim absolute aedificia magnifica, ac sumptuosa, vel ornamenta valde pretiosa damnamus, sed tantum respectivè loquentes considerato statu paupertatis uniuscujusque Ordinis, qua ratione Concil. Trid. & Viennen. loquuntur, asserimus illicitam esse superfluitatem, aut nimiam pretiositatem, unde in illis Religionibus, quæ habent copiosos redditus, ut Carthusienses, aliæque monachales illustres ac magnificæ Ecclesiæ merito eriguntur, quæ tamen in pauperibus Ordinibus fieri prudenter prohibentur.

C A P V T VIII.

Qua ratione se gerere debeant Religiosi in illis, quæ pro eorum usu conceduntur, ut paupertatis votum non transgrediantur.

Religiosus superflua possidens incidit in vitium proprietatis.

ILLud imprimis statuo etiam annuente Prælato Religiosos non posse sine peccato proprietatis superflua respectu sui status possidere. Hanc Concil. tenent omnes Authores, quos sup. C. præcedent. Concl. 1. addaximus. Et ratione manifesta convincitur, quia secundum veriorum, & tutiorem sententiam Theologorum superflua opes sine peccato reineri etiam à secularibus non possunt, ut sentit S. Thom. 2. 2. q. 66. art. 7. & q. 87. art. 1. ad 4. & alibi sæpe, Alberus, Richardus, Paludanus, & alii in 4. Sententiarum distinct. 15. quo etiam loco S. Th. q. 2. art. 1. quaest. 4. scribit hanc esse communem Theolog. sententiam, quod probat 1. ex illo loco Matth. 6. Nemo potest duobus Dominis servire: non potest DEO servire, & mammonæ. Servire autem mammonæ nihil aliud est, ut ibi testantur Chryostomus & Hieronymus, quam super vacaneas divitias, oviolas pecunias, aut vestes, aut alia id genus congregare. Similiter Luc. 3. dicitur: Qui habet duas tunicas, det non habenti, & qui habet escas, similiter faciat. quo loco per duas tunicas, aut escas aperit, quod superfluum est, significatur. Nam ut S. Hieronymus in Epistola ad Eddibiam q. 1. explicat, una tunica dicitur vestimentum unicuique necessarium. Quare si alicui tres, aut quatuor vestes per hyemem necessariæ sint, omnes illæ una tunica censentur; nam ibi non egit Christus Dominus, ut notat Euthymius Matth. 10. de pluribus vestibus diversarum rationum, quæ velut unum indumentum constituunt, sed de vestibus mutatoris ejusdem rationis, ut sunt duæ cappæ vel duo habitus, & hoc Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

est, quod ibi dicitur, ut qui habet duas tunicas ejusdem rationis, quia superflua solent esse unam alteri det, neque hoc est consilium, sed potius præceptum. Nam cum dixisset ibi D. Joannes: Omnis enim arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. quæ: eni: bus turbis, quid ego faciemus? Respondit: Qui habet duas tunicas &c. Et confirm. ex illo Luc. 12. ubi Christus Dominus diviti illi de suis bonis recedendis cogitanti dixit: Stulte hac nocte reptent à te animam tuam, &c. Quem locum tractans D. August. in lib. 50. homiliarum, hom. 7. asserit divitem illum non ob aliud peccatum fuisse damnatum, nisi quia superflua retinebat: & idem sentit de illo, qui induebatur purpura, & epulabatur quotidie splendide.

Quæ scripturæ loca potius iure illis Religiosis convenire debent, qui ultra necessaria, superflua retinent. Et maxime in illis Religionibus, ubi alii Religiosi egestate premonentur. Hinc igitur à fortiori, quam sæculi divites Patrum testimonio damnantur. Contra quos adduci potest illud Basilii in orat. sup. illa verba, destrua horrea mea &c. Est panis, inquit, famelicis quem tu tenes, nuda tunica, quam in conilavi conservas, discalceatis calcus, qui apud te marcescit, indigentibus argentum quod possides inhumatum. Quoties tot pauperibus injuriam facis, quot dare valeres. D. Hieronymus ubi supra, si plus, inquit, habes, quam tibi ad victum, vestitumque necessarium est, illud eroga, & in illo debitorum te esse noveris, & apud Gratianum dist. 42. Can. hospitale, idem Hieronymus ait: Aliena rapere convincitur, qui ultra sibi necessaria retinere probatur. S. August. in Psal. 147. superflua, inquit, divitis, necessaria sunt pauperi; aliena retinet, qui ista tenet. Quod si hæc Patres & plurima alia, quæ ob brevitate omittimus, contra divites seculares scripserunt; Quæ in Religiosos nostri temporis plus quàm sæculi divites abundantes proclamarent?

Quare subditi non possunt excusari dicentes, illa esse sibi à Prælati concessa, habereque animam paratum, ut pro voluntate Prælati possint sibi auferri. Tum quia frequenter hæc facultates solent extorqueri violentè, precibus, aut vi, vel tantum permitti solent ad evitanda majora mala; tum quia etiam si libere omninoque spontaneè concederentur, non excusantur superflua accipientes cum tali facultate à peccato proprietatis, quia Prælati, ut sup. C. præced. demonstravimus, similes licentias non possunt concedere.

Probat præterea ex Patribus Cap. 1. & 2. hujus 4. Partis citatis, qui omnes suis Reg. his præcepere ut omnibus Religiosis bona monasterii distribuerentur, secundum indigentiam, & necessitatem eorum, ut unicuique opus est. Per quæ verba omnino rejiciunt superfluum usum, idque loculen. et expressit Trid. dist. Cap. 2. dicens nihilque superfluum in ea sit. Quæ verba tam ad Prælatum concedentem, quam ad subditum utentem diriguntur. Et in Clem. 1. de statu Monachorum stricte prohibetur monachi D. Benedicti qualibet pretiositas, aut superfluitas in suis usibus. Quam decisionem omnibus Religiosis convenire affirmavit Navarr. Comment. 2. de Regul. n. 27. & expresse D. Benedict. in sua Reg. Cap. 55. vera superfluitatem dicens: Accipientis nova vestimenta, vetera semper reddant in presentibus deponenda, sufficit enim monacho duas tunicas, duas

cucullas habere propter noctes, & ad lavandas ipsas, jam quod supra fuerit, est superfluum & amputari debet, & quodcumque est vetustum, reddant, cum accipiunt novum. D. Hieronymus in Regul. Monacharum. Cap. 2. Certè, inquit, non tunicam, nisi qua ex necessitate portatur, non caligam, neque aliud minimum quodque. Et in eadem Reg. Cap. 3. non retineatur aliquid quantumcumque minimum ultra ea, quæ ex necessitate portantur. Et infra: Si quæ verò supersunt, uno claudantur in loco D. Basil. in quæst. fusiis explicatis. q. 2.2. de Religiosorum vestibus tractans, duplicatas eis habere non permittit, & in Regula brevior. interrogat. 70. agens de suppellectili Religiosorum, ait: usus enim mentura est inevitabilis necessitas utendi, & interrogat. 90. prohibet duplicatarum vestium usum D. Augustinus in sua Reg. Non sit, ait, notabilis habitus vestis, id est, pretiosus, & ex D. Francico satis constat strictissimum tantum usum rerum Fratribus suis concessisse. Retum igitur superfluitas à viro religioso non solum requirenda non est, verum & longè profiganda.

Attenda ergo unusquisque suæ professionis limites, patrimoniamque sectetur in omnibus, nec vanè se extollat delicias in paupertate, vitæque austeritate quærens. Abiit enim, ut credamus tantas, quantæ hodie in plerisque monasteriis sunt, vanitates, ac superfluitates, à Regula fuisse concessas, vel iustè à Prelatis permittas. Miror etenim (ut cum Bernardo ad Guilielmum Abbatem clamem) unde inter monachos tanta intemperantia in commensationibus, potationibus, in vestimentis & lectisteriis, & equitibus, & construendis adificiis inolestere potuit; & quod deterius est, ubi hæc studiis suis, voluptuosius atque effusius fiunt, ubi ordo melius teneri dicatur, ubi major præstetur religio. Ecce enim parcitas putatur avaritia, sobrietas, austeritas creditur, silentium tristitia reputatur. E contra remissio, discretio dicitur, effusio liberalitas, loquacitas affabilitas, cachinnatio iucunditas, mollicies vestimentorum, & equorum fastus honestas; lectorum superfluum cultus munditia, cumque hæc alterutrum impendimus, baritas appellatur. Ista charitas destruit charitatem, hæc discretio, discretionem confundit, talis misericordie, crudelitate plena est, qua videlicet ita corpori servitur, ut anima juguletur. Quæ enim charitas est, carnem diligere, & spiritum negligere? Quare discretio totum dare corpori, & animæ nihil? Quales verò misericordie ancillam reficere, & dominam interficere? Nemo pro huiusmodi misericordia speret se consequi misericordiam, qua misericordibus promittitur in Evangelio, Veritatis ore dicens: Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Sed certissime potius poenam expectet, quam tali (ut ita dicam) impio misericordie S. Job magis prophetizando, quam affectando impetratur. Non sit, inquam, in recordatione, sed conteratur quasi lignum infructuosum.

Et infra idem Bernardus (1. Timoth. 6.) Habentes victum & vestitum, his contenti simus. Nobis autem est pro victu satietas, nec vestitum appetimus, sed ornatum. Quaritur ad induendum, non quod utilius, sed quod subtilius invenitur, non quod repellat frigus, sed quod superbie compellat; non denique (juxta Regulam) quod vilis comparari potest, sed quod venustius, imo vanius ostentari. heu me miserum qualemcumque Monachum! Cur adhuc viso videt, e ad id devenisse Ordinem nostrum, Ordinem scilicet qui primus fuit in Ecclesia, imo à quo cepit

Ecclesia, quo nullus in terra similis Angelicis Ordinibus, nullus vicinior ei, qui est in caelo Hierusalem mater nostra, sive ob decorem castitatis sive propter charitatis ardorem, cujus Apostoli instituerent, cuius bi, quos Paulus tam sepe sanctos appellat, inchoaverunt existerent?

Et quidem inter illos, cum nihil quod suum esset quispiam retinisset, dividebatur, ut scriptum est, singulis prout cuique opus erat, non igitur quod quisque pueriliter gestire poterat. Sane ubi tantam, quod opus erat, accipiebatur; ubi nihil proculdubio otiosum admittetur, quanto magis nihil curiosum quanto magis nihil superbum? Quod inquit opus erat, hoc est, quantum ad indumenta, quod & nuditatem tegeret, & frigus repelleret. Putasne ubi cuiquam galabrum aut issembrum quærebatur ad induendum? cuiquam ducentorum solidorum mula parabatur ad equitandum? Putasne inquam cuiquam ibi lectuli opteriorum cattinum, aut discolor barricanus operiebat, ubi singulis dividebatur tantum, prout cuique opus erat? Non illic arbitretur valde curatum fuisse de pretio, de colore, de cultu vestimentorum, ubi tam indefessum iurat fudicam in concordia morum, animorum coherens, profectuque virtutum. Multitudinè inquit credentiam erat cor unum & anima una.

Ubi nunc illud animanimitatis exercitium? Fusi sumus exterius, & de regno DEI, (quod intra nos est) relicti veris, ac perennibus bonis, fors quarimus vanam consolationem, de vanitatibus, & insaniis falsis, ac iam religionis antiquæ non solum virtutem amisimus, sed nec speciem retinemus. Ecce enim ipse habitus noster (quod & dolens dico) qui humilitatem esse solebat in signe, à monachis temporis nostri, in signum gestatur superbia. Vix jam in nostris Provincia invenimus quo vestiri dignemur. Miles, & monachus ex eodem panno parantur sibi cucullam, & chlamydem. Quivis de saculo quantumlibet honestus, etiam si Rex, etiam si Imperator fuerit, nona mens nostra horrebit indumenta, si suo sibi modo preparata fuerint & aptata.

Ceterum in habitu, inquit, non est religio, sed in corde. Bene. At tu quando cucullam empturus lapsus urbes, fora circūs, percurris mundanas, domos tractaris negotiorum, cunctam exercitū singularem supellectilem, ingentes explicas pannorum cumulis, attritas digitis, admoveas oculos, solu opponis radu? quidquid grossum, quidquid pallidum occurrerit, respicis. Si quid autem sui puritate ac nitore placuit, illud mox quanto libet pretio sarago tibi retinere. Rogo te, ex corde facti hæc, an simpliciter? Cum denique contra regulam non quod vilis occurrerit, sed studiosissime quaris quod quia varius invenitur pretiosus, emittis; ignorans facti hæc, an ex industria? Ex cordis thesauro sine dubio procedit quidquid foris apparet vitiosum, vanum cor vanitatu notam ingerit corpori, & exterior superfluitas, interiori vanitatis indicium est. Molliora indumenta, animi mollietatem indicant. Non tanto curaretur corporis cultus, nisi prius neglecta fuisset mens inculta virtutibus. Miror autem cum regula dicat, ad magistrum respicere quidquid à discipulis delinquitur, & Dominus per Prophetam, sanguinem in peccato morientium de manu Pastorum requirendum esse minetur, quomodo Abbates nostri patiuntur fieri talia, nisi forte (si audeam dicere) nemo sidenter reprehendit in quo se esse irreprehensibilem non confidit. Siquidem humanitatis est omnium, in quo quisque sibi indulget, alium non vehementer irasci.

Diam,

Dicam, dicam, presumptuosus dicar, sed verum dicam. Quomodo lux mundi obtinebatur est? quomodo sal terra infatuatum est? quorum nobis vita via vita debuit esse, dum exemplum in suis actibus ostendunt superbia, caci facti sunt duces casorum. Quod enim (ut cetera taceam) specimen humilitatis est, cum tanta pompa, & equitatu incedere, tantis hominum crinitorum stipari obsequiis, quatenus duobus Episcopis unus Abbatibus multitudo sufficit? Mentior si non vidi Abbatem sexaginta equos, & eo amplius in suo ducere comitatu. Dicat si videat eos transientes non Patres esse monasteriorum, sed Dominos castellorum; non Rectores animarum, sed Principes Provinciarum. Tum deinde gestari jubentur mappule, scyphi, bacini, candelabra, & mantica suffarciata, non stramentis, sed ornamentis lectulorum. Vix denique quatuor leucis à sua quispam domo recedit, nisi cum tota suppellectili sua, tanquam sit vel uturus ad exercitum, vel transiurus per desertum, ubi non valeant inveniri necessaria. An non possit eodem vasculo & aqua manibus vergi, & vinum bibi? An non possit ardere lucere lucerna, nisi in tuo quod portas candelabro, & hoc aureo vel argenteo? An non possit dormire, nisi super varium stratum, aut sub peregrino cooperatorio? An non unus aliquis minister possit & jumentum ligare, & ad mensam servire, & lectulum preparare? Nunc ergo tanta multitudini garsonum, ac jumentorum (cur vel ad solatium mali) nobiscum non ferimus necessaria, quatenus hospites non gravaremus?

Sed hac parva sunt, veniam ad majora, sed ideo visa minor, quia usitata. Omitto oratoriorum immensas altitudines, immoderatas longitudines, supervacuas latitudines, sumptuosas depunctiones, curiosas depunctiones; quae dum orantium in se retorquens aspectum, impediunt & afficiunt. Hac Bernardus.

Jam (prò dolor) nostris temporibus plures Religiosos propriae professionis obliros confpicimus ita post emissum de Evangelica paupertate votum terrenis cupiditatibus trahi & alligati, ut inexplibili pecuniarum desiderio semper videantur flagitare, & pro his retinendis humanas divinasque leges contemnunt. Quid vero de his dicam, qui in cellis amplissima suppellectili, paramentis, picturis, imaginibus aureis, aut argenteis, alioque reium vario, & multiplici ornatu, divitum saeculi more abundare non verentur? Quid & taceam de aliis, qui infinita libri orum aut codicum multitudine armaria replent, quos fere nunquam ipsi nec vident, nec ab aliis legi permittunt, illosque secum per varia cenobia magnis sumptibus, strepitu magno, & pusillorum scandalo deferunt?

Omitto alias superfluitates, ut sunt varia pretiosaque horologia, vasa fictilia, & alia nana, quibus mulierum, aut puerorum more delicati monachi capiuntur. Ac denique molles vestimentorum, equorum fastus, lectorum superflua cultus ac suppellectilium aliarum superabundantia, & ubi forte alii ex commilitonibus monachis vestes habent conrinas, vixque eis paupertate oppellum monasterium novas potest concedere, ipsi tot, ac tantis abundare non verentur. verè jam Religionis antiquae, non solum virtutem amissimus, sed neque speciem retinemus. Quis in principio, cum Ordo cepit monasticus, ad tantam crederet monachos labem devenituros?

Præterea inferitur majori culpa notari, qui res monasterii in usus illicitos consumunt, aut alias perdunt, vel dissipant, imò & moraliter loquendo eodem modo peccare credendum est, qui rem aliquam suae curae commissam ex negligentia perdit, atque eum, qui ex industria illam dissipat.

Atque adeo tenetur Religiosus quando aliquid ad usum habet, attendere ne notabiliter consumatur, perdat, aut minuat, propter negligentiam suam, alias peccabit mortaliter contra paupertatis votum, & si in rebus minimis hanc habet incuriam propter materiae paucitatem erit peccatum veniale.

CAPVT IX.

Qualis debeat esse cura Officialium monasterii circa res sibi commissas.

EX superiori doctrina rursus inferitur, quanta debeat esse Officialium monasterii (ut sunt œconomus, Sacrista, librarius, & reliqui) cura circa res, quæ sibi custodiæ & administrationi demandatæ sunt, horum enim officium est commissas sibi res diligenti cura custodire, fideliterque tractare in ordine ad bonum commune. Et contrarium facientes contra paupertatis votum graviter delinquent, ut affirmat Anonimus 3. parte tit. 15. Cap. 1. §. 11. Et Basil. in questionibus brevioribus quest. 143. curam Officialium circa res monasterii declarat, ubi interrogat, quomodo curam gerere debeant operantes concredita ipsis suppellectili? Et respondet: Primum velut DEO devota, ac dicata, deinde velut non potentes absque ipsa debitum impigram studium ostendere, & quest. 144. repetit. Si negligentia perdat quid, aut ex contemptu abutatur. Resp. Qui abutitur, velut sacrilegus, qui verò perdit, sacrilegii causa judicetur omnium DEO nuncupatorum, ac dedicatorum, & in Regulis fœsus declaratis interrogatione 9. fere eadem repetit. Quam sententiam præ oculis habere debent Conventus Officialia, propter quorum incuriam multoties eis concredita res perduntur, vel notabiliter minuantur.

Cassianus lib. 4. Cap. 14. suorum temporum monachorum curam circa res monasterii laudans, tantam circa illas diligentiam habere ait; ac si essent propria, adeoque earum dominium exuisse, ac si extranei essent, & peregrini, & in Cap. 19. eandem rem prosequens ait: Tanta sollicitudine curaque suscipientes custodiunt, ne quid ex eis immineatur, vel periat, ut credant se etiam pro minimis quibusque vasibus tanquam pro sacrosanctis rationem non solum dispensatori presenti, sed etiam Domino reddituros, si forte aliquid ex eis negligentia eorum fuerit imminutum. In cujus rei confirmationem Cap. 20. memorabile illud tritumque adducit exemplum illius Fratris, qui cum properatè lenticulas coctioni præparatæ, quia tria grana ab eo sunt prætermissa, cum ab œconomio prætereunte conspiceretur confestim super hoc Abbatem consulit à quo, ut Cassianus inquit, velut interversor, neglectorque sacri peculij judicatus ab oratione suspensus est. Cuius negligentia reatus non ei aliter remissus est, nisi cum publicè

Quanta cura ac diligentia res monasterii tractanda ac conservanda?

paupertatis diluisset. Hæc Cassianus. Tanta erat monachorum illius temporis circa monasterii bona cura, & diligentia, cujus rei eodem Cap. 10. rationem reddidit, Cassianus his verbis. Propter quod si quid fuerit in monasterio semel illatum, ut sacrosanctum cum omni decernunt reverentia debere tractari. Tantaque fide universa procurant atque dispensant, ut etiam ea, qua despectui habentur parvaque reputantur ac vilia, si vel loco moverint, vel competentiis collocaverint, mercedem se consecuturos à Domino tota credulitate confidunt.

S. Benedictus idem in sua Regulæ præcepit Cap. 31. Imo addit res monasterii tanquam sacras debere tractari, quæ etiam doctrina est Augustini ut supra vidimus Cap. 3. secund. Partis. Præterea hæc curæ exhibendæ etiam circa res minimas monasterii curandas aliquas adducit rationes Turrecremata super Regulam D. Benedicti, ubi res etiam quæ parvæ, & viles videntur omni fide tractandas docet.

Prima est, quia Religiosi mendici sunt & pauperes, atque adeo ea, quæ semel perduntur sine magno suo labore, seculariumque gravamine iterum acquiri non possunt.

Secunda, quia illa, quæ à nobis perduntur, pauperibus abiata sunt, & propter ea DEI servos minimè decet propter suam ignaviam id quod à pauperibus abiatum est destituere.

Tertia, quia sicut personæ religiose DEO consecratæ sunt, ita omnia illa, quæ in earum servitium, aut commodum à Fidelibus offeruntur, atque adeo tanquam rerum consecratarum habenda est horum ratio. Denique Dionysius Carthusianus Tom. 2. operum Minorum lib. de ex-

emplis, & documentis authenticis art. 3. ait: Per namque religiosi non seipos tantum, sed omnia quoque ad monasteria pertinentia DEO consecrata, & cum omni reverentia esse tractanda credunt. Ideo negligentia arguuntur, qui res earum usus concessas non satis custodiunt, qui per negligentiam utensilia frangunt, potum effundunt, sine licentia aliquid dant, vel quovis modo damnam inferunt domus suæ. Itaque cum gratiarum adiutor, moderamine, & timore utamur rebus nobis concessis.

Circa quam doctrinam, advertendum est, hanc obligationem non solum apud Prælatos monasterii Officialiales, quibus specialiter illorum observatio demandata est, sed etiam multoties apud particulares Religiosos residere. Si enim videant aliquam rem destrui, vel perditam, eique commodè possint subvenire, non est nihili dubium ad hoc eos teneri. Ita colligo ex Cassiano supra citato loco, & affirmat Basilii ubi supra quæst. 41. his verbis: Instrumentorum cura principaliter ad cujusvisque artis opificem pertinet. Si vero aliquando aliquid neglectum esse contingat, veluti communis possessio ita ab eis, qui primum id viderunt convenienti prudentia curetur. Nam etiam si usus ipsorum proprius est, attamen utilitas ex ipsis communis est, contemnere enim alterius artis instrumenta velut ad se nihil pertinentia abalienationis signum est.

Est tamen advertendum Religiosum in hoc casu negligentem contra pauperes tantum non peccare, sed contra charitatem, quia bona monasterii convenienti prudentia curare tenetur.

Ut docet D. Thomas 2. 2. quæst. 188.

art. 7.

QVINTA